ఓం

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

మంత్రవైభవము

నారాయణ అష్టాక్షరీ మంత్ర మాహాత్మ్యము

శ్రీ త్రిదండి జీయర్‌స్వామి ప్రోత్సాహేన

తె. కం. గోపాలాచార్యేణ ప్రకాశితం

శ్రీమదుభయ వేదాన్తాచార్య పీఠం

293, 294 సతారావీధి – శ్రీరంగం – తిరుచ్చిజిల్లా తమిళనాడు

పెరియజీయర్ మఠం, లేక చిన్నజీయర్ మఠం – తిరుపతి—తిరుమల

చిత్తూరుజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్

శ్లో॥ ద్వే బ్రహ్మణీ వేదితవ్యే శబ్దబ్రహ్మ పరం చ తత్ ।
శబ్దబ్రహ్మణి నిష్ణాతః పరబ్రహ్మాధిగచ్ఛతి ॥

బ్రహ్మకు రెండురూపములు : ఒకటి శబ్దబ్రహ్మము. రెండవది పరబ్రహ్మము. శబ్దబ్రహ్మ యందలి నిష్ఠయే పరబ్రహ్మను పొందుటకు సాధనము. అట్టి శబ్దబ్రహ్మయే మంత్రమనబడును.

మంత్రసిద్ధి సాధనము

కోరికను సఫలపరచగల ప్రాకృత-అప్రాకృత శక్తులనే దేవతలు అని వ్యవహరించు చుందుము.

ప్రతి మంత్రమునకును మంత్రాధిష్ఠాన దేవతయు. తద్బీజాక్షరాధిష్ఠాన దేవతలు ఉందురు. వారికి సంబంధించిన బీజాక్షరములు సంపుటీకరణము - సమ్మేళనములద్వారా (మంత్రజపముద్వారా) మన ఆత్మశక్తిని పురశ్చరణము (నిర్ణీత జప తర్పణ - హోమ - పుష్పాంజలి - బ్రాహ్మణ భోజనములను శాంతి) ద్వారా ఆయా దేవతలను మన కనుకూలించునటుల, మనల ననుగ్రహించునటుల, మన యభీష్టముల నెరవేర్చునటుల జేసికొనుటనే మంత్రసిద్ధి యందురు.

లౌకికములైన శబ్దములకుకూడ ఫలసిద్ధికలుగుటలో భేదమునకు అక్షరములయొక్కయు, శబ్దములయొక్కయు సంపుటీ కారణమేకదా కారణము. 52 అక్షరములు అందరికిని సమానమేకాని వానిని ఒక రకముగా సంపుటీకరణము చేసినచో మంచి ఫలము కలుగును. మరొకరకముగ సంపుటీకరణము

చేసినచో ఆ అక్షరములే విరుద్ధఫలమును కలిగించును. ఉదాహరణకు 'సాక్షరాః' అనినచో విద్వాంసుల కర్థమగును. దానినే తల్లక్రిందులుగ 'రాక్షసాః' అనినచో విరుద్ధమైన దుర్మార్గుల కర్థమగునుకదా.

కొంతమందికి కొన్ని కొన్ని మంత్రములు (క్షుద్రదేవతలకు సంబంధించిన క్షుద్రమంత్రములు) ఎంత జపము చేసినను సిద్ధించవు. సరిగదా కొంతమందికి ప్రత్యుత విపరీతమై బెడిసికొట్టును. అనగా విపరీతమైన - ఆపత్కారమైన విధముగా ఫలించును. అందుచే మంత్రోపాసకుడు మొదటనే అర్వణ చక్రముద్వారా తనకే మంత్రము విరుద్ధమైనదో, ఏ మంత్రము అనుకూలమైనదో ఫలించునో లేదో తెలిసికొనవలసియున్నది. ఆ మంత్రాధిష్ఠానదేవతా శక్తులకును, తన యాత్మాత్మిక శక్తులకును, పరస్పర సంబంధము జన్మాంతరమైనట్టిదియో, ఈ జన్మమున కలిగినట్టిదియో, లేక ఉపదేశకుల ప్రభావమువలన కలలో కలిగినట్టిదియో యున్ననేగాని మంత్రసిద్ధికలుగదు.

కాని మహామంత్రములకు ఈ నియమము అక్కరలేదు. అనగా అర్వణ సంబంధము లేకుండగనే అందరికి అనుకూలించి ఫలించగల్గునుకాని వాటికినికూడ కొన్ని ప్రధాన నియమములను అవలంబించవలసి యున్నది.

1. శ్లో॥ మంత్రే తద్దేవతాయాం చ, తథా మంత్రప్రదే గురౌ ।
త్రిషు భక్తి స్సదా కార్యా, సాహి ప్రథమసాధనం ॥

మంత్రమునందును శ్రద్ధా భక్తి విశ్వాసము లుండవలెను. మంత్రాధిష్ఠానదేవతయందును శ్రద్ధా భక్తి, విశ్వాసములుండవలెను. మంత్రోపదేశకులైన గురువునందును శ్రద్ధా భక్తి విశ్వాసములుండవలెను. ఈ శ్రదా భక్తి, విశ్వాస రూపమైన ప్రేమ ఎవరికి, వేనియందు ఎంతగ ఏ విధముగ ఎపుడు ఎచ్చట యుండునో వారలకు అంతగ ఆ విధముగ ఆయా కాలములందు ఆయా ప్రదేశములందు ఆయామంత్రములు ఫలించును, సిద్ధికలుగును. ఇది మంత్రసిద్ధికి ప్రథమసాధనము.

2. దేశకాల పరిస్థితులు ప్రతి విషయమునకు కారణములు: కనుక ఏఏ మంత్రసిద్ధికి ఏఏ దేశములు అనుకూలములో అచ్చటనే వాటిని ఉపదేశము పొందుట జపించుట చేయవలెను. ఉదాహరణకు - విష్ణుదేవతాకమైన మంత్రములను ఇంటిలో జపము చేయుటకంటెను, గోశాలలో జపముచేసినచో పదిరెట్లు హెచ్చు ఫలితము కలుగును. గోశాలకంటెను వనము; వనము కంటెను జీవనది యొడ్డు - దానికంటెను సముద్రతీరము - దానికంటెను మర్రిచెట్టుక్రింద కాని - అశ్వత్థవృక్షము క్రిందగాని. దానికంటెను విష్ణ్వాలయము - దానికంటెను విష్ణుదేవతాకమైన పర్వతశిఖరము.

ఇటుల ఒకదానికంటె మరొకటి పదేసిరెట్లు అధికఫలము నీయగలవు.

అటులనే కాలనియమములు: చైత్రమాసము, శ్రావణమాసము, మార్గశీర్షమాసములున్ను, ఏకాదశి, పౌర్ణమి మున్నగు తిథులున్ను, అశ్విని, స్వాతి, విశాఖ, జ్యేష్ఠ, మూల, శ్రవణం, ఉత్తర, రేవతి ఇత్యాది నక్షత్రములున్ను ఉషఃకాలము, మధ్యాహ్నకాలము మున్నగు వేళలున్ను యోగ్యమైనవి. అటులనే జపమును చేయుటకు ఒక మండలకాలమని చేయుటయు, జపముచేయు మంత్రములో ఎన్ని అక్షరము లున్నవో అన్నిలక్షల పర్యాయములు జపముచేయుటయు ప్రశస్తము. గావున అందులకనుకూలముగ కాల పరిమితిని ఏర్పరచుకొనవలయుననియు నియమమున్నది.

ఈ నియమము కృతయుగమునాటిది. కలియుగమున ఆధ్యాత్మిక వాతావరణ సంకుచితమై యుండును, గావున ఒకటికి నాలుగురెట్లు అనగా మంత్రములోని ఒక్కొక్క అక్షరమునకు నాలుగేసిలక్షల పర్యాయములు చొప్పున జపము చేయవలసియుండును.

అటులా ఉపాసకుడు జపప్రారంభమున అంతఃశుద్ధి, బాహ్యశుద్ధి గలవాడుగ నుండవలెను. బాహ్యశుద్ధికై చాంద్రాయణ మాచరించవలెను. తరువాత స్వాచార్య శ్రీపాదతీర్థమును తీసుకొనవలెను. పంచగవ్యప్రాశన మొనర్చవలెను. బ్రహ్మకూర్చతీర్థమును స్వీకరించవలెను.

పిమ్మట శోషణ- దాహన- స్నానములను- ప్రాణాయామాదుల గలవాడు కావలెను.

ఆసననియమములు— పరిశుద్ధమైన, ఏకాంతమైన, నిర్భయమైన శత్రు, మృగ, క్రిమికీటాదుల వలన బాధలేని నిర్విఘ్నకరమైన భాగవతోత్తముల నివాసముచేతనో అభిమానముచేతనో పవిత్రమైన, దర్భలు, తులసి మున్నగువాని ఉద్భవముచే పవిత్రమైన కృష్ణమృగసంచారముచేత పవిత్రమైన ప్రదేశమున గోమయ లేపనముచే పవిత్రమైన ప్రదేశము కావలెను. అందు సమతల ప్రదేశమై యుండవలెను. అందు కొద్దిఎత్తు పీఠముపై దర్భాసనము, దానిపై కృష్ణాజినము, దానిపై తెల్లని వస్త్రముపరచుకొని కూర్చొనవలెను. అందు తూర్పుముఖముగ కూర్చుండుట శ్రేష్టము. ఉత్తరము మధ్యమము, పడమర అధమము, దక్షిణ దిక్కు సర్వదా త్యాజ్యము.

స్వస్తిక్ ఆసనము లేక సుఖాసనము లేక పద్మాసనమునగాని కూర్చొని జపమాచరించవలెను. జపసాధనకాలమున నిత్యము త్రిషవణస్నానము. కేవల సాత్వికమైన ఆహారమును నియమముగ తీసు కొనుట, బ్రహ్మచర్యము మట్టినేలమీద పరుండుట ఇత్యాది నియములతో నుండవలెను. పగటినిద్ర, తైలా భ్యంగము కూడదు. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ మద మాత్సర్యములు ఇత్యాదులు లేకుండగ యుండ వలెను. అన్నిటికంటెను ఆహారనియమము అతి ప్రధానము, నిషిద్ధాహారము లెంతమాత్రము స్వీకరించ రాదు. ఏకభుక్తముండవలయును. నీరో, పాలో, పండ్లో, ఉప్పు, కారము, పులుపులేని హవిస్సో యిటుల తమ ఆరోగ్య అవకాశము ననుసరించి తీసుకొను చుండవలెను.

మంత్రములను ఆధ్యాత్మిక శక్తిసంపన్నులైన యోగ్యులైన- ప్రియులు- హితులు అయిన గురువు వలన సక్రమమైన రీతిని ఉపదేశము పొందవలెను. గురువునకు ఎదురుగ తాను ఉండగా వారు శిష్యుని శిరస్సును తాకుచుగాని లేక గురువుగారి రెండుకాళ్ళను శిష్యుడు పట్టుకొనియుండగ గాని, శిష్యుని కుడిచెవులో వినిపించునటులగాని, గురువు దర్భద్వారా శిష్యుని స్పృశించుచుగాని, గురువు శిష్యుని తనఎదుట కూర్చొనబెట్టుకొని తన చల్లని దృష్టితో జూచుచుగాని శిష్యుడు ఎదుట లేకపోయినప్పటికిని గురువు ఆ శిష్యుని తలంచుకొని అతనికీమంత్రము సిద్ధించవలెను అని అంతరాత్మను ప్రార్థించుచుగాని గురువు తన ఆధ్యాత్మిక శక్తిని శిష్యునికి అనుగ్రహించుట ఉపదేశమనబడును.

అటులగాకుండగ గురువునకు తెలియకుండగనే ఆయన యితరులకు ఉపదేశించుచుండగ తాను చాటుగనుండి వినిగాని, లేక గురువునకు, తెలియకుండగ ఏవో యితర మార్గములద్వారాగాని లేక గురు వును మోసగించిగాని, గురుశుశ్రూష-తగిన సద్భావన సమర్పణము-తగిన విద్యాది ప్రతిఫల ప్రదానములు లేకుండగగాని కాగితముమీద వ్రాసియున్న దానిని తనంతట తానే సొంతముగ చదువుకొనిగాని యిటుల

సంపాదించిన మంత్రములు ఫలించవు. ఉపదేశమనగా ఆస్తికుడైన ఆచార్యుడు, తనఅంతరాత్మ స్వరూపుని ప్రేరణచే, యోగ్యుడగు శిష్యునియందు దయావాత్సల్యములు కలవాడై శిష్యుని ప్రియ హితములు కోరుచు శిష్యునికి తనను తనగురువునకు ఉపకరణముగా భావించుచు, తనశిష్యుని తనకు సబ్రహ్మచారిగ భావించుచు, పరబ్రహ్మాత్మకమైన మంత్రమును శబ్దబ్రహ్మమైన ధ్వనులతో తన ఆత్మశక్తిని శిష్యునకు అనుగ్రహించుట మాత్రమే ఉపదేశమగును.

గురువు తన ఉపదేశమునకు ప్రతిఫలమును ధనరూపముగనో, సేవారూపముగనో శిష్యునినుండి కోరినచో దరిద్రుడనబడును. శిష్యుడు గురువును తగిన విధముగ తాను ధన, మనములతో ఆదరించనిచో దొంగయగును. గురువుయొక్క శరీరపోషణభారము శిష్యునిది. శిష్యుని ఆత్మపోషణ భారము గురువుది. గురువు తన శరీరపోషణము, తనబంధువర్గ పోషణము ఎటులజరుగునో యని విచారించ రాదు. ఏలననగా గురువుయొక్క శరీరపోషణ బాధ్యత శిష్యుడిదే.

శిష్యుడు తన ఆత్మోజ్జీవనము గురించి చింతించరాదు. ఏలననగా గురువునకు, తనయాత్మను సమర్పించినాడు. గాన తదుజ్జీవన బాధ్యత గురువుదే కదా!

ప్రతిమంత్రజపమునకు సంఖ్యానియతియుండును. సంఖ్యలెక్కపెట్టకుండగ జపమాచరించరాదు. అందులకు తులసిమాలిక పద్మపూసలమాలిక స్ఫటికమాలిక పగడముమాల లేక స్వర్ణరజితాది మాలికయో చివరకు దర్భలకు మణిపూసలవలె ముడులువేసియో ఉపయోగించవలెను.

మాలికయొక్క పూసలను ముందు ప్రతిష్ఠజేసి పిమ్మట మాత్రమే ఆమాలికల నుపయోగించ వలెను. బజారులోకొన్న మాలికలను నూనె, గోమయము పసుపులలో చాలకాలముంచి అందుండి తీసిన తర్వాత మంచినీళ్ళలో కడిగి పిమ్మట ప్రతిష్ఠచేసి పిమ్మట ఉపయోగించవలెను. జపము చేసుకొను మాలికను మెడలో వేసుకొనరాదు. దానికై ప్రత్యేకముగ వేరే మాలికను ఉపయోగించుకొనవలెను. ధరించిన మాలికతో జపము చేయరాదు. మాలికకుగల మేరుపూసను దాటకుండగ లెక్కపెట్టవలెను. మాలికతో ఒక ఆవృత్తిఅయిన తర్వాత తిరిగి మాలికను వెనుకకు త్రిప్పిమాత్రమే జపము చేయవలెను. లెక్కపెట్టునపుడు తర్జనవేలు నుపయోగించరాదు. జపమును పైకి అందరికిని వినిపించునటుల గట్టిగా రాచనికముగ చేసినదానికంటె, పెదిమలు కలుపుచు తనకు మాత్రము వినిపించునటుల జపము చేయుట యును ఉపాంశువుగ జేయుట శ్రేష్ఠము. ఈవిధానముకంటెను మానసికముగ జపమాచరించుట సర్వోత్తమము.

జపము చేయునపుడు మంత్రోచ్చారణము అతి నెమ్మదిగగాని లేక అతి తొందరగగాని కూడదు.

మంత్రార్థమును తెలుసుకొనకుండగ జపమాచరించరాదు. అర్థమును భావనచేయుచు మంత్రమును జప మాచరించవలెను. కండ్లు మూసుకొని మంత్రాధిష్ఠాన దేవతను ప్రత్యక్షదర్శనగ చాలకాలముగ మనస్సున భావించుచూ, షోడశోపచారములతో ఆరాధన మొనరించుచు జప మాచరించవలెను. జపమధ్య మున దిక్కులచూచుటగాని, మాట్లాడుటగాని నిద్రించుటగాని కూడదు.

జప ప్రారంభదినముననే చక్రాబ్జమండలమున కుంభస్థాపనముచేసి తత్పూజానంతరమున అగ్ని ప్రతిష్ఠాపనచేసి తదారాధనపూర్వకముగ జపమాచరించవలెను. జపానంతరమున మంత్రము సిద్ధించును.

దానికనుగుణమైన సూచనలు బాహ్యముగనో కలలోనో కలుగును. ఒక్కొక్కప్పుడు దుశ్శకునములు, దుష్టకలలు కలుగును. అట్టి సమయములలో శాంతిహోమమును చేయించవలెను.

మంత్రసిద్ధిని గురువునకు తప్ప మరెవరికిని తెలుపరాదు. తన యనుష్ఠానమును అనుభవమును వెల్లడించరాదు. నిరీత జపానంతరమున తద్దశాంశము హోమము, తద్దశాంశము క్షీరతర్పణము, తద్దశాంశము పుష్పాంజలి, తద్దశాంశము బ్రాహ్మణభోజనము ఇత్యాదుల జరుపవలెను. గురువునకు తగిన దక్షిణనిచ్చి సంతోషపెట్టవలెను. మంత్రసిద్ధిని స్వార్థమున కెంతమాత్రము ఉపయోగించుకొనరాదు. పరోపకారమునకై లోకకల్యాణార్థమై మాత్రమే ఉపయోగించవలెను. మంత్రసిద్ధిని పొందుటచే తానెంతమాత్రము గర్వించరాదు. అహంకరించరాదు.

మంత్రజపసిద్ధికై సాధారణముగ ఈ క్రింది విధములైన న్యాసాదులు అంగములు గలవు.

1. భూశుద్ధి
2. భూతశుద్ధి
3. శోషణ- దాహన- పావనములు
4. పంచోపనిషన్న్యాసం
5. బ్రహ్మన్యాసం
6. సుదర్శనన్యాసం
7. వైష్ణవన్యాసం
8. అంగుళీన్యాసం
9. బీజషడంగన్యాసం
10. మంత్రషడంగన్యాసం
11. సృష్టిన్యాసం
12. స్థితిన్యాసం
13. లయన్యాసం (సంహారన్యాసం)
14. అంగన్యాసం
15. కరన్యాసం
16. ఏకాక్షరన్యాసం
17. అంతర్మాతృకాన్యాసం
18. బహిర్మాతృకాన్యాసం
19. అచోస్త్రన్యాసం
20. అక్షరన్యాసం
21. సర్వాంగన్యాసం
22. ఆత్మసూక్తం
23. సాత్త్వికత్యాగం
24. నామపంజరం
25. సాత్త్వికత్యాగం
26. దిగ్బంధనం
27. నామపంజరం
28. శరణాగతి
29. మంత్రగాయత్రీ
30. మూలమంత్రం
31. క్షమాప్రార్థన
32. శాంతి- అర్పణం

ఇత్యాదులవలన ఉపాసకుడు మంత్రమయ దేహమనోబుద్ధులుగలవాడై తాను మంత్రమయుడు కావలెను. ఈ అంగముల పరిపూర్తి ననుసరించియే మంత్రసిద్ధి లభించును.

ఈ విధములైన విధినిషేధ జ్ఞానముగలవారై, సక్రమమైన అనుష్ఠానములున్నచో మంత్రము తప్పక సిద్ధించును. ఫలించును. మంత్రసిద్ధిచే ప్రకృతి-జీవ-ఈశ్వరులు వెంటనే అనుగ్రహించి తీరుదురు. ఏ మంత్రము సందేహములేదు. ముమ్మాటికిని సత్యము.

పూర్ణ విధి నిషేధముల పాటించకుండుటకును సత్క్రమ విధాన మవలంబించకుండుటకును మంత్రములయందు విశ్వాసము లేకపోవుటకును అజ్ఞానకృతదోషమే కారణము.

మంత్రముల సంఖ్య.

భగవత్కటాక్షమునకు కారణ భూతములై భగవంతునియొక్క స్వరూప, రూప, గుణ, విభవ, ఐశ్వర్య, చేష్ట, శక్తులను ప్రకటితము జేయునట్టి బీజాక్షరములతో గూడుకున్నట్టి మంత్రములు భగవన్మంత్రము లనబడును.

ఇట్టి భగవన్మంత్రము లనబడునవి ఎన్ని? అసంఖ్యేయములు, అనూహ్యాములు. ఏల? భగవంతుని స్వరూప, రూప, గుణ, విభవ, ఐశ్వర్య, చేష్ట, శక్తులకు పరిమితిసంఖ్య యున్ననేగదా తత్ప్రతిపాదకములైన మంత్రములకు పరిమితియు, సంఖ్యయు నుండును. గాన భగవంతుని గుణములు, శక్తులు చేష్టలు అవతారముల వలెనే తత్ప్రతిపాదకములైన భగవన్మంత్రములును అసంఖ్యేయములు.

శ్రు॥ "యతో వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసా సహ॥" (తైత్తిరీయే)

భగవంతుని గురించి వేదపురుషుడే వాక్కుతో చెప్పజాలక పోయెను. మనస్సుతో ఊహించజాలకపోయెను. అందుచే వేదవాక్కులు మనస్సుతో సహా ఆభగవద్వర్ణనమునుండి విరమించుకొనవలసి వచ్చెను. గనుకనే శ్రీరంగ రాజస్తవములో

శ్లో॥ ఆస్తాం తే గుణరాశివత్ గుణపరీవాహాత్మనాం జన్మనాం సంఖ్యా.

"ఓ శ్రీరంగనాయకా! నీయొక్క కల్యాణగుణములు అనంతములైనవి. అటులనే ఆకల్యాణ గుణములను ప్రకాశింప జేయునట్టి నీయవతార విశేషముల సంఖ్యకూడ అనంతమైనవి" అని భట్టరువారు వర్ణించిరి.

శ్రీరామాయణము అయోధ్యకాండలో 2 స. 25 శ్లోకమున —

శ్లో॥ బహవో నృప! కల్యాణ గుణాః పుత్రస్య సంతి తే॥

"ఓ దశరథమహారాజా! నీకుమారుడైన శ్రీరామునికి అసంఖ్యేయములైన కల్యాణగుణములు గలవు" అని ప్రజలు వర్ణించిరి.

శ్లో॥ బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్జున!॥

అని స్వయముగ భగవంతుడే భగవద్గీతయందు తన యవతారములు అసంఖ్యేయములని తెలిపియున్నాడు.

భగవన్నిర్హేతుక కటాక్షముచే పరావరతత్వ యాథాత్మ్యమును కరతలామలకముగ తెలిసికొనిన భక్తిరూపాపన్న జ్ఞాన సంపన్నులగు శ్రీ నమ్మాళ్వారులుకూడ తిరువాయ్మొళి యందలి 3 ప. 3 తి. 3 పా. లో.

"ఎణ్ణిల్ తొల్ పుగర్ది వానవరీశనే"

"సర్వేశ్వరుడు అసంఖ్యేయములైన అనాదియగు కల్యాణగుణములు కలవాడు, నిత్యసూరులకు నిర్వాహకుడు" అని సాయించిరి.

వీరే తిరువిరుత్తమున మొదటిపాశురమున –

"ఎన్నినిన్ఱయోనియుమాయ్ పిఱన్దాయ్ ఇమైయోర్ తలైవా"

"నీవు నిత్యసూరి నిర్వాహకుడవు. మమ్ముల నుద్ధరించు నిమిత్తమై అసంఖ్యేయములైన ఎన్ని అవతారముల నెత్తితివోగదా!" అని తెలిపియున్నారు.

మంత్రతారతమ్యము.

ఇట్టి అసంఖ్యేయములైన భగవన్మంత్రములు వా వా స్వరూప స్వభావముల ననుసరించి రెండు తరగతులుగ విభజింపబడినవి. (1) వ్యాపక మంత్రములు. (2) అవ్యాపక మంత్రములు.

భగవంతుడు సర్వవ్యాపకుడు. అందుచే ఆయన స్వరూప స్వభావములుకూడ సర్వవ్యాపకములే.

ఇట్టి భగవంతుని సర్వవ్యాపకమైన స్వరూప స్వభావములను ప్రతిపాదించు మంత్రములు వ్యాపక మంత్రము లనబడును. ఇవి యపరిమిత శక్తి సంపన్నములు.

భగవంతు డప్పుడప్పుడు ఏవోకొన్ని ప్రయోజనముల నుద్దేశించి ఆ యా ప్రయోజన నిర్వహణమునకు వలయు కల్యాణ గుణములతో మాత్రము అవతారము లెత్తుచుండును. తన గుణచేష్టితములు ప్రదర్శించుచుండును. తనశక్తిని ఆవిష్కరించుచుండును. ఇట్టి పరిమితమైన భగవత్స్వరూప స్వభావములను ప్రతిపాదించు మంత్రములు అవ్యాపక మంత్రము లనబడును. ఇవి పరిమిత శక్తివంతములు.

ఇట్టి పరిమిత శక్తిగల మంత్రములకంటె నపరిమితశక్తిగల మంత్రములు శ్రేష్ఠములుగదా!

రామ, కృష్ణ, నరసింహ, హయగ్రీవ, గోపాల ఇత్యాది మంత్రములన్నియు అవ్యాపక మంత్ర వర్గములోనివి.

వ్యాపక మంత్రములు.

శ్రు. 'తస్య యజు రేవ శిరః'

అన్ని వేదములలో శిరోభూషణమైనది యజుర్వేదము. అందు తైత్తిరీయారణ్యకమను అరణ్యమున నారాయణానువాక మనెడు వృక్షమునకు పుష్పమువంటి మంత్రపుష్పమున పరిమళ భాగమగు నారాయణ గాయత్రి కలదు.

"నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి
తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్" అనునదియే ఆ గాయత్రి.

ఈ నారాయణ గాయత్రిలో మూడు మంత్రములు కూర్చబడియున్నవి. ఒకటి నారాయణాష్టాక్షరి. రెండవది వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరి. మూడవది విష్ణుషడక్షరి. ఈ మూడు మంత్రములను వ్యాపకమంత్రము లనబడును.

నారాయణ మంత్రమునే అష్టాక్షరి యని, మూలమంత్రమని, తిరుమంత్రమని యందురు.

ఈ వ్యాపకమంత్రములలోకూడ తరతమభావములు గలవు. ఇందు షడక్షరి భగవంతునివ్యాప్తిని మాత్రము పూర్తిగా చెప్పుచున్నది. గాని వ్యాప్యములైన పదార్థములను, అంతర్యామిగానుండి వ్యాపించు రీతిని, వ్యాపించియుండుటకు ఫలమగు సర్వాధారత్వమును, భగవంతుని కల్యాణగుణములను చెప్పుటలేదు. మరియు నీ విష్ణు శబ్దమునకు దేవతాంతరపరముగ నర్థముచెప్పుట కవకాశ ముండుటచే నశిష్టు లీమంత్ర మును దేవతాంతరపరముగ నుపయోగించుకొనుచున్నారు.

ఇక ద్వాదశాక్షరి మంత్రము—వ్యాపించురీతియగు అంతర్యామిత్వమును తెలుపుచున్నను వ్యాపించ బడు పదార్థములను తెలుపుటలేదు. అందులకై అరబలముచే సిద్ధించు 'సర్వ' శబ్దమును చేర్చుకున్నను భగవంతుని గుణములను తెలుపు శబ్దమేది? ఈ లోపమును తీర్చుటకై 'భగవచ్ఛబ్దమును' కూడ చేర్చుకొన వలసియున్నది. ఇంతియగాక వ్యాప్తికి ఫలమగు భగవదాధారత్వమును చెప్పుటలేదు. మరియు నీ వాసు దేవశబ్దము కూడ నశిష్టులచే దేవతాంతరపరముగ నర్థము కల్పించి యుపయోగింపబడుచున్నది. కావున నారెండు మంత్రములును గొప్పవేయైనను అశిష్టపరిగ్రహము, అపూర్తియను దోషములు కలవి.

అష్టాక్షరీ మంత్ర వైభవము

(1) ఇక అష్టాక్షరియన్ననో వీటివలెగాక వ్యాపింపబడు నుభయ విభూతులను, అంతర్యామిత్వ మనెడు వ్యాపించురీతిని, వ్యాప్తికి ఫలమైన సర్వజగదాధారత్వమును, ఉపాయోపేయత్వమును, వ్యాపకు డైన భగవంతునియొక్క స్వరూపమునుతెలుపు జ్ఞానానందామలత్వాదులను, స్వరూపము నెఱింగిన పిమ్మట నెఱుంగదగు జ్ఞాన శక్తివాత్సల్యస్వామిత్వాది కల్యాణ గుణములను కంఠరవముతో స్పష్టముగా చెప్పు చుండుటచేతను,

(2) విష్ణుగాయత్రిలో ప్రాధాన్యమును సూచించుచు ప్రథమమందు పఠింపబడుట చేతను,

(3) కేవలము శ్రియఃపతిపరముగనే తప్ప మరి యే దేవతాపరముగను యిది యెవ్వరిచేతను సమన్వయింపబడజాలనిది అగుటచేతను,

(4) వైదికములగు ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైత మతావలంబు లందరిచేతను ఇది ముముక్షువుల కత్యావశ్యకమైన మంత్రరాజముగ నంగీకరింపబడి యనుష్ఠింపబడుట చేతను,

(5) నాలుగు వర్ణములకును, నాలుగు ఆశ్రమములకును, వయోభేదము, లింగభేదము లేకుండ ఉపదేశముపొందుట కవకాశముకలదగుటచేతను,

(6) ఈ మంత్రముచే దెలుపబడు శ్రియఃపతికంటె నీమంత్రమే ప్రభావవంతమైన దగుటచేతను

(7) 'నారాయణ' యని ఒకనికి పేరుగా పెట్టుకొని పిలచినగాని, పరిహసించుటకు వాడినగాని, ఊతపదముగ వాడినగాని, దీనిచే నొకని నవమానపరచుటకు వాడినగాని, ఏవిధముగ దీని ననుసంధించి నను సమస్తపాపములను నశింపజేయునని భాగవత విష్ణుపురాణాది ప్రబంధములయందు ప్రతిపాదింపబడుట చేతను,

(తిరుమొళి ౧.౧.౯)

(8) కులం దరుం శెల్వం తందిడుం, అడియార్ పడు తుయరాయన వెల్లాం।
నిలందరుం శెయ్యుం నీళ్విశుంబరుళుం అరుళొడు పెరునిల మళిక్కుం।
వలందరుం మత్తుం తందిడుం పెత్తతాయినుమాయి ఇనంశెయ్యుం।
నలందరుం శొల్లై నాన్ కండుకొండేన్ నారాయణా వెన్నుం నామం॥

"నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రము మంచి కులము నిచ్చును. సిరి సంపత్తుల నిచ్చును. భగవద్దాసుల సమస్త దుఃఖములను సమూలముగ నశింపజేయును. పరమాకాశరూపమైన పరమపదము నిచ్చును. పరమ దయతో భగవదంతరంగ కైంకర్య స్థానమును కృపజేయును. తమనే గాకుండగ తమయాశ్రితులనుకూడ రక్షింపజేయగల శక్తి నిచ్చును. మనకు తెలియని శ్రేయస్సుల నెన్నింటినో సమకూర్చును. కన్నతల్లియై స్వస్వరూప జ్ఞానావిర్భావమును కలిగించును. ఇట్టి ఆనందమును కటాక్షించు 'నారాయణ' అను నట్టి భగవన్నామాత్మకమగు మంత్రమును నేను తెలిసి కొంటిని" అని తిరుమంగైయాళ్వార్లు అనుసంధించినటుల ఈ నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రము సమస్తమును ప్రసాదించున దగుటచేతను,

అధర్వశిరోపనిషత్తు

శ్రు. ఓ మి త్యగ్రే వ్యాహరేత్ నమ ఇతి పశ్చాత్,
నారాయణాయే త్యుపరిష్టాత్ ఓ మి త్యేకాక్షరం
నమ ఇతిద్వే అక్షరే నారాయణాయేతి పంచాక్షరాణి
ఏతద్వై నారాయణస్యాఽష్టాక్షరం పదం.

మొదట ప్రణవమును, పిమ్మట "నమః" పదమును, అటుపిమ్మట "నారాయణాయ", అను పదమును పలుకవలెను.

ప్రణవము ఒక అక్షరము, నమః పదము రెండు అక్షరములు, నారాయణాయ పదము అయిదక్షరములు. ఇటుల మొత్తము యీ మంత్రము ఎనిమిది అక్షరములు గలది.

దీనికి సర్వవేదసారమును, సర్వవేద సంగ్రహమును, సర్వవేదాద్యంతోచ్చారితమును అయిన ప్రణవము అంగియై, శిరోభూతమై, సౌంతమై యుండుట చేతను,

(10) ఈ మంత్రమున ప్రణవమే ప్రధానమైన భాగము. ఇదియే మంత్రసారము. మిగత భాగములు దీనియొక్క వివరణరూపములై యున్నందున, ఇది ఇతర నిరపేక్షమైన సిద్ధమంత్రమై యుండుట చేతను,

(11) శ్లో॥ ఐహలౌకిక మైశ్వర్యం స్వర్గాద్యం పారలౌకికం
కైవల్యం భగవంతం చ మంత్రోఽయం సాధయిష్యతి.

"పశువులు–పుత్రులు, పాడి–పంట, ధనము–ధాన్యము, భార్య–బిడ్డలు, ఆయువు–ఆరోగ్యము, సిరి–సంపత్తు ఇత్యాది ఐహికమైగాని పారలౌకికమైగాని యుండునట్టి సమస్తైశ్వర్యములను, ఆత్మప్రాప్తి రూపమైన కైవల్యమును, పరమపురుషార్థమైన భగవల్లాభమును కావలెనని కోరినవారికి జప హోమాదుల ద్వారా తాను స్వయముగ సాధనమై నిలచి ఆ యా పురుషార్థములను సమకూర్చునట్టి దగుటచేతను,

(12) కర్మిష్ఠులు తనను జప హోమాదులద్వారా సహాయముగా దీసికొన్నచో ఆ యా కర్మలకు విరుద్ధములగు పాపముల నన్నింటిని నశింపజేసి వాటిని నిర్విఘ్నముగ సులభముగ నిర్వహింపజేసి వాటి వాటి ఫలితములను సమకూర్చునట్టి దగుట చేతను,

(13) జ్ఞాన యోగావలంబులు తనను సహాయముగ దీసుకున్నచో జ్ఞానసిద్ధి కాటంక భూతము లగు పాపములను నివర్తింపజేసి తత్ఫలమును, సమగ్రముగ సమకూర్చునట్టి దగుట చేతను,

(14) భక్తియోగ నిష్ఠులు తనను సహాయముగ గొనినచో భక్తియోగము ఫలించుటకు విఘ్న కరములైన పాపముల నన్నింటిని నశింపజేసి ఆ భక్తిని వృద్ధిపరచి తత్ఫలమును సుష్ఠుగ సమకూర్చు నట్టి దగుట చేతను,

(15) సుశకము స్వరూపాను రూపము అగునట్టి ప్రపత్తియోగనిష్ఠులు తనను స్వీకరించినచో వారలకు స్వస్వరూప జ్ఞానమును అతి విశదముగ కలిగించి అర్థానుసంధానముద్వారా కాలక్షేపమునకు హేతువై,

పాశు. "ఎనక్కెన్ఱుం తేనుం పాలుం అముదమాయ
తిరుమాల్ తిరునామమ్ (తిరుమొழி. ౬-౧౦-౭)

"ఆ శ్రియఃపతియొక్క అష్టాక్షరరూప తిరునామమే నా కెప్పటికిని తేనె, పాలు, అమృతమువలె భోగ్యము" అని తిరుమంగై యాళ్వార్లు సాయించినటుల స్వయంభోగ్యమై కాలక్షేపకారణమై యుండున దగుటచేతను,

(16) హారీతస్మృతియందు చెప్పబడినటుల – సమస్తవేదములు, ఇతిహాసములు, పురాణములు, వేద వేదాంత పారంగతులైన మహాత్ములు, మునులున్ను సారాంశముగ తెలుపునట్టి అర్థపంచక మనబడు,

(1) పొందబడునట్టి పరమాత్మను గూర్చి జ్ఞానము.
(2) పొందునట్టి జీవునిగురించిన జ్ఞానము.
(3) పరమాత్మను పొందుటకు సాధనమును గూర్చిన జ్ఞానము.
(4) తత్ప్రాప్తికి ఫలమునుగూర్చిన జ్ఞానము.
(5) అందులకు విరోధులైన వాటినగూర్చిన జ్ఞానము.

అను నీయైదు జ్ఞానములను విశదముగను సులభముగను తెలుపున దగుట చేతను,

(17) ఇది తనను అనుసంధించు వారలకు ఆ జన్మమునందే భగవత్ప్రాప్త్యాసత్తి రూపజన్మాంతరమును కలిగించున దగుట చేతను,

(18) శ్లో॥ యత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధో, మహాభాగో మహీయతే
న తత్ర సంచరిష్యంతి వ్యాధిదుర్భిక్షతస్కరాః ॥

"అష్టాక్షరీ మంత్రముయొక్క సిద్ధిమాత్రముచే వ్యాధులుగాని, ఆధ్యాత్మిక, ఆధిదైవిక, ఆధిభౌతిక బాధలుగాని, కరువులుగాని, అతివృష్టి అనావృష్టులుగాని ఏమియు నుండజాలవు" అని తెలుపబడి యుండుటచేతను.

(19) మహాసిద్ధ మంత్రమగుటచే సిద్ధారి చక్రాదులుగాని, అర్వణాదులుగాని చూడనవసరము లేకుండగ నందరకు నాధికారికమై యుండుట యను మాహాత్మ్యము కలిగిన మంత్రరాజ మగుటచేతను,

(20) మహామంత్రమునకు ముఖ్యలక్షణమైన శబ్దశక్తి, అరశక్తి, విశేషశక్తి యను మూడు శక్తులను సంపూర్ణముగా కలిగియుండిన దగుటచేతను,

(21) ప్రాకృతిక బంధముల నన్నింటిని పూర్తిగ వశింపజేసి పునరావృత్తి రహితమైనట్టి నిత్య నిరతిశయ నిరవచ్ఛిన్న ఆనంద రూపమైనట్టి భగవద్భాగవత కైంకర్యరూప శుద్ధమోక్షమును ప్రసాదించు నట్టి మంత్రమగుట చేతను,

(22) మంత్రమగుటచే సాధనరూపమైనదగుట, స్మరింపబడు పరమాత్మ అత్యంత ప్రియతము దగుటచే తానును అత్యంతప్రియతమమై సాధ్యరూపమగుట, సహజముగనే భోగ్యమైనదగుట మొదలగు వైలక్షణ్యములచేతను,

(23) మంత్రము లన్నిటికంటెను ఈ యష్టాక్షరీ మంత్రమొక్కటియే సర్వశ్రేష్ఠమైనదై దీనికి మించిన ప్రభావము కలదిగాని, దీనికి మించిన శక్తివంతమైనదిగాని, దీనికి మించిన వైభవము కలదిగాని, ఉత్తారకమైనదిగాని వేరొకటిలేదు.

(24) ఇంత గొప్పది కనుకనే ఇది వేదములు, ఋషులు, ఆళ్వారులు, ఆచార్యులుమొదలగు వారిచే మిక్కిలి యాదరింప బడుచున్నది.

కావున నీ యష్టాక్షరీ మంత్రమే —
అందరకును ఉపదేశార్హమైనది. అందరకును ఆదరించతగినది.
అన్నియాపత్తులను పోగొట్టునది. విశ్వకల్యాణమును సమకూర్చునది.

వేదములోని కొన్ని ప్రమాణములు

1. నారాయణానువాకమున:

"నారాయణాయ విద్మహే"

నారాయణుని ఉపాసించుచున్నాము

2. తైత్తిరీయమున నారా. ౧౧.

విశ్వం నారాయణం దేవ మక్షరం పరమం ప్రభుం ।
విశ్వతః పరమం నిత్యం విశ్వం నారాయణం హరిం ।
విశ్వ మేవేదం పురుష స్తద్విశ్వ ముపజీవతి ।
పతిం విశ్వస్యాఽఽత్మేశ్వరం శాశ్వతం శివ మచ్యుతం ।
నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణం ।
నారాయణపరంబ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః ।
నారాయణపరోజ్యోతి రాత్మా నారాయణః పరః ।
యచ్చ కిఞ్చి జ్జగ త్యస్మిన్ దృశ్యతే శ్రూయతేఽపి వా ।
అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణ స్థితః ॥

ప్రపంచమంతయు క్రీడాపరుడును, నాశరహితుడును, సర్వోత్కృష్టుడును సర్వజగత్కారణుడును నగు నారాయణాత్మకమే. ఈ నారాయణుడు లోకాతీతుడును, నిత్యమైనవాడును. ఆశ్రితులపాపమును హరించువాడును, జగచ్ఛరీరుడును అగుచున్నాడు. ఆతనివలననే చేతనాచేతనాత్మకమగు లోకమంతయు నుజీవించుచున్నది. ఆతడు జగత్తున కంతకు స్వామి. చేతనులకు నియన్త. సతతైకస్వరూపుడు, మంగళకరుడు, నిర్వికారుడు, పరమప్రాప్యుడు, జగచ్ఛరీరుడు నగు నీ నారాయణుడు ప్రాజ్ఞులకు మాత్రమే నెరుంగదగినవాడు. ఈతడే పరంబ్రహ్మ, ఈతడే పరతత్వము. ఈతడే పరంజ్యోతిస్వరూపుడగు అంతరాత్మ. ఈ లోకమందు కాన్పించునట్టియు సర్వవస్తువులకును లోపల బయట అంతటను వ్యాపించి నారాయణుడుండును.

3. మహోపనిషత్తున ౧. ౧. ౧.

"ఏకో హవై నారాయణ ఆసీత్ న బ్రహ్మ
నేశానో నేమే ద్యావా పృథివీ న నక్షత్రాణి ।
నాఽఽపో నాఽగ్ని ర్న సోమో న సూర్యః ॥

సృష్టికి పూర్వావసయందు బ్రహ్మ, రుద్రుడు, భూమి, ఆకాశము, నక్షత్రములు, నీరు, నిప్పు, చంద్రసూర్యులు వీరెవ్వరును లేరు. నారాయణుడొక్కడు మాత్రమే యుండెను.

4. సుబాలోపనిషత్తున ౬.

నైవేహ కిఞ్చ నాఽగ్ర ఆసీదమూలం
అనాధారా ఇమాః ప్రజాః ప్రజాయంతే.
దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః
చక్షుశ్చ ద్రష్టవ్యఞ్చ నారాయణః
శ్రోత్రం చ శ్రోతవ్యఞ్చ నారాయణః

ఘ్రాణశ్చ ఘ్రాతవ్యం చ నారాయణః
జిహ్వా చ రసయితవ్యం చ నారాయణః
త్వక్చ స్పర్శయితవ్యం చ నారాయణః
మనశ్చ మంతవ్యం చ నారాయణః
బుద్ధిశ్చ బోద్ధవ్యం చ నారాయణః
అహఙ్కారశ్చాహఙ్కర్తవ్యం చ నారాయణః
చిత్తం చ చేతయితవ్యం చ నారాయణః
వాక్చ వక్తవ్యం చ నారాయణః
హస్తౌ చ దాతవ్యం చ నారాయణః
పాదౌ చ గంతవ్యం చ నారాయణః
పాయుశ్చ విసర్జయితవ్యం చ నారాయణః
ఉపస శ్చాఽఽనన్దయితవ్యం చ నారాయణః ॥

ఈ ప్రపంచమున ప్రత్యక్షగోచరమైన దేదియును పుట్టుటకు పూర్వము కారణము లేకయో పుట్టినది కాదు. ఈ కావ్పించుచున్న ప్రజలందరును ఆధారమైన శ్రియఃపతి లేకయే పుట్టుటలేదు. వైకుంఠవాసుడును ఉభయవిభూతులను తనకు లీలాపరికములుగా గలవాడును అగు నారాయణుడొక్కడున్నాడు. చూచునట్టికన్నుచూడబడు విషయమునారాయణాత్మకమె. వినునట్టి చెవి వినబడు విషయము, వాసనచూచు ముక్కు వాసనచూడబడు విషయము, రుచిచూచు నాలుక రుచిచూపబడు విషయము, తాకునట్టి త్వగింద్రియము తాకబడు విషయము మననముజేయు నాత్మ మననము చేయబడు విషయము, తెలుసుకొను బుద్ధి తెలియబడు విషయము, సర్వము నేననదగినవాడు, అట్లు నేననబడు సర్వమును, చిత్తము, చిత్తముచే నెరుంగదగిన విషయము, వాగింద్రియము, దానిచే చెప్పదగిన విషయము, చేతులు, వాటిచే నొసంగబడు విషయము, పాదములుపాదములచే పొందదగిన విషయము, మొదలగునవి సమస్తమును నారాయణాత్మకములే.

మహాకాలాశ్చ కల్పాశ్చ మహాకల్పాశ్చ
ఊర్ధ్వంచ దిశశ్చ సర్వం నారాయణః
పురుష ఏవేదం సర్వం యద్భూతం యచ్చ భవ్యం
తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యన్తి సూరయః

మహాకాలము, కల్పములు, మహాకల్పములు, ఊర్ధ్వము, దిక్కులు, అన్నియుకూడ నారాయణుడే. ఇట్టి భూతభవిష్యద్వర్తమానము లగువాటి నన్నింటిని నారాయణునిగ తెలిసుకొనవలెను. ఇట్టి నారాయణుని పరమపదమును, నిత్యసూరు లెల్లప్పుడును సేవించుచుందురు.

5. అంతర్యామి బ్రాహ్మణమున:
య స్యాత్మా శరీరం యస్య పృథివీ శరీరం

ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా ఉపహతపాప్మా
దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః ॥

ఎవనికి చేతనజాతమున్ను, పృథివ్యాది అచేతన జాతమున్ను శరీరమువలె ఆధేయము విధేయము శేషభూతము అయినదో, అట్టి సకల ప్రాణులకు నంతరాత్మయై పాపములకు శత్రువైన వైకుంఠధాముడై నిరాజిలువాడు అద్వితీయుడగు శ్రీమన్నారాయణుడే.

6. అథర్వశిరసి-నారాయణోపనిషత్తు:
ఓ మిత్య గ్రేవ్యాహరేత్ నమ ఇతి పశ్చాత్
నారాయణాయే త్యుపరిష్టాత్ ॥

మునుముందు "ఓమ్" అనవలెను. పిమ్మట "నమః" యనవలెను. ఆపైన "నారాయణాయ" యని ఉచ్చరించవలెను.

ఓమిత్యే కాక్షరం, నమ ఇతి ద్వే అక్షరే, నారాయణాయేతి
పఞ్చాక్షరాణి, ఏతద్వై నారాయణ స్యాఽష్టాక్షరం పదం

ఓమ్ అనునది ఒక అక్షరము. "నమః" అను నది రెండక్షరములు. నారాయణాయ అనునది ఐదక్షరములు. ఇదియే నారాయణాష్టాక్షరీ మహామంత్రము.

యో హ వై నారాయణ స్యాష్టాక్షరం పదమధ్యేతి ।
అనపబ్రువ స్సర్వ మాయురేతి. విన్దతే
ప్రాజాపత్యం రాయస్పోషం గౌపత్యం ।
తతోఽమృతత్వ మశ్నుతే. తతోఽ మృతత్వ
మశ్నుత ఇతి, యఏవం వేద, ఇత్యుపనిషత్ ॥

ఎవ్వడీనారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రమును గురుముఖతః ఉపదేశమును బడయుచున్నాడో వాడు నిరాటంకముగ పురుషాయుషము జీవించుచున్నాడు. సత్సంతానమును, నిరపాయమగు ధనరాసులను బడసి గోస్వామియై ఐహిక సుఖముల నన్నిటిని యనుభవించి చివరకు అతడు పరమపదమును బడయును.

ఈ రహస్యము నెఱింగినవాడును పై ఫలములనందగల్గును. ఇంతతో నీయుపనిషత్తుముగిసినది.

ఓం నమో నారాయణాయేతి
మంత్రోపాసకః వైకుంఠభవనం గమిష్యతి ।

నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రమును ఉపాసించువాడు శ్రీ వైకుంఠమును పొందగలడు.

స్మృతులలో కొన్ని ప్రమాణములు

శ్లో॥ భూత్వోర్ధ్వబాహు రద్యాత్ర సత్యపూర్వం బ్రవీమి వః,
హే పుత్రశిష్యా శ్శృణుత న మంత్రోఽష్టాక్షరా త్పరః ॥

వ్యాసమహర్షి పుత్రతుల్యులగు ఓ శిష్యులారా! చేతులెత్తి ప్రమాణమును జేసి మీకు జెప్పుచున్నాను వినుడు. అష్టాక్షరీ మంత్రముకంటె మరి గొప్పదిలేదు.

శ్లో॥ సర్వవేదాంత సారార్థః సంసారార్ణవతారకః,
గతి రష్టాక్షరో నృణాం అపునర్భవకాంక్షిణాం ॥

సమస్త ఉపనిషత్తులయొక్క సారార్థమైనదియు, సంసారసముద్రము నుండి ఉద్ధరింపజేయునదియు అష్టాక్షరీమంత్రమే. జన్మరాహిత్యమును గోరువారలకు యింతకంటెను వేరుగతి లేదు.

ఆర్తా విషణ్ణాశ్శిథిలా శ్చ భీతాః ఘోరేషు చ వ్యాధిషు వర్తమానాః,
సంకీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం విముక్తదుఃఖా స్సుఖినో భవంతి ॥

ఆర్తులేగాని, దుఃఖితులేగాని, శిథిలితమనస్కులేగాని, భయగ్రస్తులేగాని, ఘోరమైన వ్యాధులచే బాధపడువారలేగాని "నారాయణ" అను కేవల శబ్దమాత్రమునే కీర్తించినచో అన్నిదుఃఖముల నుండియు విముక్తులగుదురు. సౌఖ్యముగా నుందురు.

నారాయ ణేతి శబ్దోఽస్తి వాగస్తి వశవర్తినీ,
తథాపి నరకే ఘోరే పతంతీతి కిమద్భుతం ॥

సర్వసులభమైన "నారాయణ" అను శబ్దముగలదు. అశబ్దము నుచ్చరించుటకు నాలుక మన వశములో గలదు. అయినప్పటికిని ఘోరమైన నరకమునందు పడుచున్నారే - ఇదేమి ఆశ్చర్యము?

కిం తత్ర బహుభి ర్మంత్రైః కిం తత్ర బహుభి ర్వ్రతైః
నమో నారాయణా యేతి మంత్ర స్సర్వార్థసాధకః ॥

బాగుపడ దలచినవానికి అనేకమైన మంత్రములతో నేమి ప్రయోజనము? అనేక వ్రతములతో నేమి ప్రయోజనము? అష్టాక్షరీ మంత్రమే సమస్త ప్రయోజనములను సాధించగలదు.

ఐహలౌకిక మైశ్వర్యం స్వర్గాద్యం పారలౌకికం,
కైవల్యం భగవంతం చ మంత్రో ఽయం సాధయిష్యతి ॥

ఈ అష్టాక్షరీమంత్రము ఇహలోక సంబంధమైన పశు - పుత్ర - అన్న - మిత్ర - కళత్ర - ధన - ధాన్య ఆయు - రారోగ్య భాగ్య - భోగ్యములను, స్వర్గ - సత్యాదిలోకములను, కైవల్యమును, శాశ్వతమైన పరమపద నాథుని సాయుజ్యమును ఏది కోరిన దాని నెల్లనిచ్చును.

నారాయణం జపే న్నిత్యం ప్రణమ్య పురుషోత్తమం,
స్వపన్ నారాయణం విప్రః తిష్ఠన్ జాగ్రత్ సనాతనం ॥

పురుషోత్తముడగు నారాయణుని నమస్కరించి ప్రతినిత్యము జపింపవలయును. నిద్రలో, స్వప్నమును గనుచున్నను. నిలుచునియున్నను, మేలుకొనియున్నను సనాతనుడగు నారాయణుని స్మరించుచుండవలయును. అట్టివాడే విప్రుడనబడును.

ఉన్మిష న్నిమిష న్వాపి నమో నారాయణేతి వై,
భోజ్యం పేయం చ లేహ్యం చ నమో నారాయణేతి యః ॥
అభిమంత్ర్య స్పృశన్ భుంక్తే స యాతి పరమాం గతిం ॥

మేలుకొనియున్నను, నిద్రబోవు చున్ననుకూడ "నమో నారాయణ" అని అనుచుండవలయును. తినునట్టి వస్తువులనేగాని, త్రాగునట్టి వస్తువులనేగాని, నాకునట్టి వస్తువులనేగాని 'నమో నారాయణ' అని ఎవడైతే స్పృశించి అభిమంత్రించి భుజించునో, అటివాడు పరమపదమును పొందును.

త్రయో వేదా షడంగాని ఛందాంసి వివిధా స్స్వరాః,
సర్వ మష్టాక్షరాంతస్థం యచ్చాన్యదపి వాఙ్మయం ॥

మూడు వేదములును, ఆరు వేదాంగములును, ఛందస్సులును, అన్నివిధములైన స్వరములును, తదితర వాఙ్మయమును అన్నియు అష్టాక్షర మంత్రమున అంతర్గతమై యున్నవి.

అసీనో వా శయానో వా తిష్ఠన్వా యత్రకుత్రచిత్,
గతి రష్టాక్షరో నృణాం అపునర్భవకాంక్షిణాం ॥

తిరిగి జన్మించకుండవలయునను కోరికయేయున్నచో, ఆటివారలందరకును ఎందుకూర్చున్నను, ఎందు శయనించినను, ఎచ్చట నిలుచున్ననుకూడ అష్టాక్షరీ మంత్రమును స్మరించు చుండుటయేశరణ్యము.

బృహద్హారీతే :

యథా సర్వేషు దేవేషు నాస్తి నారాయణాత్పరః,
తథా సర్వేషు మంత్రేషు నాస్తి చాష్టాక్షరాత్పరః ॥

దేవతలందరిలోను నారాయణునికంటె అధికుడు ఎటుల లేడో, అటులనే మంత్రము లన్నింటిలోను అష్టాక్షరి మంత్రముకంటె గొప్పది లేదు.

వ్యక్తం హి భగవాన్ దేవః సాక్షా న్నారాయణ స్స్వయం
అష్టాక్షరస్వరూపేణ ముఖేషు పరివర్తతే ॥

నారాయణుడు మాత్రమే దేవుడు. ఆయనే భగవంతుడు—అను విషయము లోకప్రసిద్ధమైనదే కదా ! ఆయనే అష్టాక్షరిమంత్ర స్వరూపుడుగా అందరివాక్కులయందును వర్తించుచున్నాడు.

మంత్రాణాం పరమో మంత్రః గుహ్యానాం గుహ్య ముత్తమం,
పవిత్రం చ పవిత్రాణాం మూలమంత్ర స్సనాతనః ॥

అష్టాక్షరీమంత్రమే అన్ని మంత్రములకు మూలమైనది. ఇది సనాతనమైనది. మంత్రము లన్నింటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. రహస్యము లన్నింటికంటెను ఉత్తమమైనది.

బహవో హి మహాత్మానో మునయ స్సనకాదయః,
అష్టాక్షరం సమాశ్రిత్య తే జగ్ము ర్వైష్ణవం పదమ్ ॥

అనేకమంది మహాత్ములును సనకాదిమునులును అష్టాక్షరీమంత్రమును ఉపాసించియే శ్రీవిష్ణు లోకమును జెందిరి.

(ముకుందమాల)

హే మర్త్యాః! పరమం హితం శృణుత వో వక్ష్యామి సంక్షేపతః
సంసారార్ణవ మాపదూర్మిబహుళం సమ్యక్ ప్రవిశ్య స్థితాః।
నానాజ్ఞాన మపాస్య చేతసి నమో నారాయణాయే త్యముం
మంత్రం సప్రణవం ప్రణామసహితం ప్రావర్తయధ్వం ముహుః ॥

ఓ మానవులారా! మీకు పరమహితమైన దానిని క్లుప్తముగ జెప్పుచున్నాను. శ్రద్ధతో వినుడు. మీరు అధికమైన ఆపదలను తరంగములు అధికముగకల సంసార సముద్రమున పూర్తిగ మునిగియున్నారు. వివిధములైన యితర అజ్ఞానములను పరిత్యజించి మనస్సున నమః ప్రణవములతోకూడుకొని యున్న ఈ నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రమును మాటిమాటికి స్మరించు చుండుడు.

(భారత అశ్వమేధపర్వము)

తస్మా దష్టాక్షరం మంత్రం మద్భక్తై ర్జీత కల్మషైః
సంధ్యాకాలే తు జప్తవ్యం సతతం చాత్మ శుద్ధయే ॥

కనుక నా భక్తులు ప్రతినిత్యము సంధ్యాకాలములయందు అష్టాక్షరీ మంత్రమును జపించుచుండ వలసినది. దీనివలన వారు తమ పాపముల నన్నింటిని పోగొట్టుకొందురు. తమను పరిశుద్ధులగ జేసి కొనగలరు.

అన్యేషా మపి విప్రాణాం కిల్బిషం హా ప్రణశ్యతి
ఉభే సంధ్యే ప్యుపాసీత తస్మా ద్విప్రో విశుద్ధయే ॥

ఏ విప్రుడైనను సరియే దీనిని రెండు సంధ్యా వేళలందు ఉపాసించవలెను. అట్టివారి పాప ములు పూర్తిగ నశించగలవు. దీనివలన అట్టి విప్రుడు పరిశుద్ధుడు కాగలడు,

ఏవం గురో స్సమారభ్య మంత్రానుష్ఠాన మాచరేత్ ।
అష్టాక్షరం జపే ద్విద్వాన్ నిత్య మష్టసహస్రకమ్ ॥

ఈ విధముగ ఈ యుపాసకుడైనవాడు గురువు వలన ఉపదేశమునుబొంది, వారిని ధ్యానించి ప్రతిదినమును ఈ అష్టాక్షరీ మంత్రమును ఎనిమిది వేల పర్యాయములు జపానుష్ఠానము చేయవలెను.

అజప్త్వాష్టాక్షరం మంత్రం నాహ మశ్నామి కించన ।
యావజ్జీవం జపామీతి పశ్చా దహరహర్జపేత్ ॥

అష్టాక్షరీ మంత్రమును నేను యావజ్జీవము జపింతును. దీనిని జపించకుండగ నేను దేనిని భుజించనని దీక్షవహించి, దీనిని ప్రతిదినము జపించవలయును.

అష్టాక్షరీజపో యస్య నిత్యనైమిత్తికోఽపి వా ।
కామ్యో వాపి భవే త్తస్య నిత్యా దేవార్చనా స్మృతా ॥

ఎవనికైతే ఈ అష్టాక్షరీ మంత్రజపము నిత్యకర్మముగ గాని, నైమిత్తిక కర్మముగ గాని, కామ్య కర్మముగగాని యుండునో వాని కదియే నిత్య దేవార్చన యనబడుచున్నది.

అపవిత్రః పవిత్రో వా సర్వావస్థాం గతోఽపి వా ।
యః స్మరే త్పుండరీకాక్షం స బాహ్యాభ్యంతర శ్శుచిః ॥

పవిత్రుడేగాని అపవిత్రుడేగాని ఏట్టి అవస్థనుపొంది యున్నవాడై నప్పటికిని ఎవడైతే పుండరి కాక్షుని స్మరించునో అట్టివాడు బాహ్యముగను ఆంతరంగికముగను కూడ పరిశుద్ధుడే యగుచున్నాడు.

దేవతాంతర నామాని న స్మరే దశుచి ర్జనః ।
నారాయణస్య నామాని సదా సర్వత్ర కీర యేత్ ॥

నారాయణునిమాత్రమే ఎపుడైనను స్మరించ వచ్చును. ఇతర దేవతలను అశుచిగా యుండి నపుడు స్మరించరాదు. ఏలనన నారాయణుకు తానే మనకు శుచిత్వమిచ్చును. ఇతర దేవతలన్ననో మన శుచిత్వముపై ఆధారపడియుందురు.

చక్రాయుధస్య నామాని సదా సర్వత్ర కీర్తయేత్ ।
నాశౌచం కీర్తనే తస్య పవిత్రం భగవాన్ హరిః ॥

నారాయణునియొక్క నామములను అన్నికాలములయందును, అన్నిదేశములయందును, కీర్తించ వచ్చును. నారాయణుని కీర్తించుటలో ఆశౌచమను అడ్డు లేనేలేదు. భగవంతుడగు శ్రీహరి సదా పవిత్రుడుగదా.

పరాశరీయే —

మౌనం వాచో నివృత్తి స్స్యాత్ నాత్రభాషా న సంస్కృతం।
నాన్యదేవేరణం విష్ణుం సదా ధ్యాయే చ్చ కీర్తయేత్ ॥

మౌనమనగా మాటలాడుకుండుట. కావున మౌనకాలమనందు దేశభాషలనుగాని సంస్కృతమును గాని మాటలాడరాదు. ఇతర దేవతల నుచ్చరించరాదు. విష్ణువును ఎప్పుడైనను సరియే కీర్తించవచ్చును.

1. (తిరువాయ్మొழி ౧. ౨. ౧౦)

"వణ్పుకழுనారణన్"

(అష్టాక్షరీమంత్ర ప్రతిపాద్యుడు) శ్లాఘనీయ సమస్తకల్యాణగుణాకరుడగు నారాయణుడు.

2. (తిరువాయ్మొழி ౧. ౧౦. ౮)

"శెల్వనారణన్"

(అష్టాక్షరీమంత్ర వాచ్యుడును) సంపత్పరుడును నగు నారాయణుడు.

3. (తిరువాయ్మొழி ౧౦. ౯. ౧)

"వాழிపుకழிనారణ౯"

(అష్టాక్షరీమంత్ర ప్రతిపాద్యుడు) ఆనందమయ అఖండ కల్యాణగుణార్ణవుడగు నారాయణుడు.

4. (తిరుప్పల్లాండు ౪)

"నాడు నకరముం నన్గరియ నమో నారాయణాయ"

పల్లెలు పట్టణములయందున్నవారు అష్టాక్షరిని గ్రహించునటుల అనుసంధించవలయును.

5. (తిరుప్పల్లాండు ౧౧)

"నల్వగైయాల్ నమో నారాయణాయ వెన్రునామం పల పరవి"

ఆచార్యముఖతః ఉపదేశమునుబడసి, అర్థానుసంధానముతో అష్టాక్షరీమంత్రమును అనుసంధించి ఎల్లప్పుడును భగవంతుని దివ్యనామములను పాడుచుండవలయును.

6. (తిరుప్పల్లాండు ౧౨)

నల్లాండెన్రు నవిన్రురెప్పార్ నమోనారాయణాయవెన్రు
పల్లాండు పరమాత్మనై శూழ்ందిరుం దేత్తువర్ పల్లాండే ॥

అష్టాక్షరీమంత్రమును అనుసంధించు కొనుటకు మంచి సమయమని ఎల్లప్పుడు అనుసంధించు వారు పరమాత్మయొక్క నిత్యసాన్నిధ్యమునుబొంది ఆయనను ఎల్లప్పుడు స్తుతింపగలరు.

7. (పెరియాళ్వార్ తిరుమొళ్ళి ౫. ౧౩)

"ఓవాతే నమో నారాయణావెనఞ"

ఎడతెగకుండగ నేను అష్టాక్షరిని జపించుచుందును గాక.

8. (పెరుమాళ్ తిరుమొళ్ళి ౨. ౪)

"నా త్తళుమ్బేళ్ల నారాణా"

నాలుక కాయకాచునటుల అష్టాక్షరిని జపించుచూ.

9. (పెరుమాళ్తిరుమొళ్ళి ౧౦. ౧౧)

"నలంతికళ్లినారణన్"

(అష్టాక్షరీ వాచ్యుడగు) నారాయణుడు నిరంతరము ప్రకాశించుచున్న ఆనందము కలవాడు.

10. (తిరుమాలై ౧)

"నాన్ముకనై నారాయణన్ పడైత్తాన్"

(అష్టాక్షరీమంత్ర ప్రతిపాద్యుడైన) శ్రీమన్నారాయణుడు చతుర్ముఖుని సృజించెను.

11. (తిరుచ్చంద విరుత్తం ౩. ౨. ౮)

"ఎట్టెళుత్తుమోతువార్గళ్ వల్లర్ వానమాళవే"

అష్టాక్షరీ మంత్రోపదేశమునుబొంది నిరంతరము అనుసంధించువారు తప్పక పరమపదమును ఏలుకొన సమర్థులు.

12. (పెరియతిరుమొళ్ళి ౧. ౧. ౧)

"నాన్కండుకొండేన్ నారాయణా వెన్నుం నామం"

నేను అష్టాక్షరీ మంత్రమును లభించుకొనగల అదృష్టవంతుడనైతిని.

13. (శిరియతిరుమడల్)

నారాయణా వోమణివణ్ణా! నాకణైయాయ్! వారాయ్!

ఓ నారాయణుడా! మాణిక్యవర్ణుడా! శేషశాయీ! వేంచేయుమా!

14. (౧ తిరువందాది ౫)

నమోనారాయణావెన్నుం శొన్మాలై కత్తినేన్ ।

“ నమో నారాయణాయ ” అనునట్టి మంత్రమాలను నేర్చుకొంటిని.

15. (౧ తిరువందాది ౯౫)

నారణావెన్రోవాతురై క్కుం ఉరై యుండే ॥

నారాయణా ! యని నిరంతర మనుసంధించ దగినవార్త కలదుగదా !

16. (౨ తిరువందాది ౧)

ఞానచ్చుడర్విళక్కేత్తినేఁ నారణఱ్కు ।

నారాయణునికి జ్ఞానమనెడు దివ్యజ్యోతిని వెలిగించి సేవించితిని.

17. (౨ తిరువందాది ౨)

నారణన్ట న్నామంగళ్ ।

నారాయణునియొక్క దివ్యనామములు.

18. (౨ తిరువందాది ౮౧)

పగల్కండేన్ నారణనై క్కండేన్ ॥

అష్టాక్షరీ ప్రతిపాద్యుడైన నారాయణుని చూచినవాడే, నేను పగలు చూడగలిగితిని.

19. (౩ తిరువందాది ౮)

నామం పలశొల్ల నారాయణా ।

నారాయణ మంత్రమును పలుమార్లు స్మరించుదును.

ఈ విధముగ శ్రుతి, స్మృతి ఇతిహాస, పురాణ, ఆళ్వారాచార్య లందరిచేతను సర్వోపాదేయముగా నంగీకరింపబడి యుండుటచే నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రమే సర్వోత్తమ మంత్రముగా నంగీకరింపబడినది. తరించ నెంచువారి కీమంత్రమును మించినది వేరొకటి లేనేలేదు. ఇది ముమ్మాటికిని సత్యము.

పరమకారుణికుడైన పరమాత్మ ఇట్టి మహత్తర మంత్రరాజమును భూలోకమున ప్రవర్తింప జేయగోరినవాడై ధర్మ ప్రజాపతి మూర్తిదేవి అనువారలకు, హిందూదేశమునందలి ఉత్తరప్రాంత మందున్న హిమవత్పర్వతమునందున్న బదరికాశ్రమమున శిష్యాచార్య రూపమున నరనారాయణుడై యవత రించి ఈ మంత్రమును ఈ భూలోకమున ప్రకాశింపజేసెను.

శ్రియఃపతి లోకములో శిష్యాచార్యానుష్ఠానములను తెలుపుటకై తానే నారాయణ ఋషిరూపమున గురువుగను, తానే నరునిరూపమున శిష్యుడుగను అవతరించి ఈ మంత్రమును ఉపదేశరూపమున వెల్లడి పరచెను. పురశ్చరణ సిద్ధులకై ఈ చేతనులు ప్రయత్నించి ప్రయాసపడ నవసరము లేకుండగ ఆయనయే ఈ నాటివరకు స్థావరరూపమున నుండి నారాయణాష్టాక్షరిని జపించుచు నున్నాడు. ఇట్టి అనాది సిద్ధమైన పరమ పవిత్రమైనది అష్టాక్షరీ మంత్రరాజము.

కల్ప కల్పాంతరముల నుండియు పర్వతరూపముతో మనకై నారాయణాష్టాక్షరిని - తన్మంత్రాధిష్ఠాన భూతుడును, మంత్రవాచ్యుడును, మంత్రాచార్యుడును, మంత్రార్థానుష్ఠాతయునగు నారాయణుడే స్వయముగ జపించుచు తచ్ఛక్తిని మనకు ప్రసాదించుచుండుటచే ఈమంత్రమును విధ్యుక్తముగ గురూపదేశమును పొందిన ప్రపన్నులు దీని సిద్ధిని స్వయముగ పొందగలరు. ఆ భగవచ్ఛక్తియే యీ ప్రపన్నులకు పిత్రార్జితమై సంక్రమించుచున్నది. గనుకనే ఈ మంత్రమును యోగ్యులగు గురువులవద్ద ఒకే పర్యాయము ఉపదేశమును పొందిన చాలునని పెద్దలు శాసించిరి.

ఫలాభిసంధి రహితముగ కాలక్షేపము నిమిత్తమున్ను రసాస్వాదన తృప్తి శాంతి నిమిత్తమున్ను స్వరూప సిద్ధికొరకున్ను కృతజ్ఞతా సూచకముగను మాత్రమే ఈ మంత్రమును సర్వదా ప్రపన్నులు అనుసంధించు కొనుచుందురు. అనుష్ఠించుచుందురు. అంతమాత్రమే.

శ్రీమన్నారాయణ సంహితాయాం

శ్రీమదష్టాక్షర విధాన జపవైభవకాండే

ద్వితీయాధ్యాయ ప్రారంభః

బ్రహ్మ ఉవాచ:

దేవదేవ దయాసింధో వాంఛితార్థఫలప్రద।
తవాష్టాక్షరమంత్రస్య ఉద్ధారక్రమ మద్య మే॥ 1

బ్రూహి తస్య చ ఋష్యాదిన్యాసధ్యానాదికం చ యత్।
యస్య శ్రవణమాత్రేణ నరః స్యాద్వీతకల్మషః॥ 2

శ్రీ భగవానువాచ:

అథ వక్ష్యే శృణు బ్రహ్మన్ తవానుగ్రహకామ్యయా।
ఉద్ధారక్రమ మస్త్రాస్య మంత్రరాజస్య మే మనోః॥ 3

శుచౌ దేశే వివిక్తే చ విజనే దోషవర్జితే ।
వర్ణచక్రం సమాలిఖ్య భూమావర్ఘ్యాదికైశ్చ తమ్ ॥ 4

సమభ్యర్చ్య యథాశాస్త్రం తస్మాద్వర్ణాన్ సముద్ధరేత్ ।
ఉద్గీథ మాదౌ తదను విష్వక్సేన స్తదనంతరమ్ ॥ 5

బ్రహ్మసాధనసంయుక్తో మందరః స్యాదనంతరమ్ ।
ఆదిదేవో వ్రతో భద్రబాహుః పశ్చా దుదీరితః ॥ 6

వహ్నిర్గోపన సంవీతశ్శ్వసనో విష్ణుశీర్షకః ।
వనమాలీ తతో యోజ్యః మధుసూదనసంయుతః ॥ 7

ప్రణవాదిశిరోవాయురితి వర్ణక్రమోదితః ।
బీజం విష్ణురనుస్వారః సామర్థ్యం కథితం తథా ॥ 8

అంగాని షట్ ద్విషట్కాస్య మంత్రస్యేవ విదుర్బుధాః ।
ఛందస్తు దేవీ గాయత్రీ అంతర్యామీ ఋషిః స్మృతః ॥ 9

నారాయణః స్వయం దేవో దైవతం క్షేత్రమీరితమ్ ।
పరమవ్యోమ బుద్ధిః స్యాత్తత్వం వర్ణః సితస్తథా ॥ 10

ప్రత్యక్షరమృషిర్బ్రహ్మన్ గౌతమః ప్రథమో మతః ।
భరద్వాజో విశ్వామిత్రః జమదగ్ని స్తథైవ చ ॥ 11

వసిష్ఠః కాశ్యపశ్చాత్రిః తత్పశ్చాత్ కుంభసంభవః ।
ఛందాంసి గాయత్ర్యాదీని విరాడవసితాని చ ॥ 12

ధరో ధ్రువశ్చ సోమశ్చ ఆపశ్చాగ్నిర్జలాధిపః ।
ప్రత్యూషశ్చ ప్రభాతశ్చ దేవాః ప్రత్యక్షరం స్మృతాః ॥ 13

ఆకాశం పరమం క్షేత్రం అక్షరస్యాఽవసానతః ।
సత్యాదిలోకాస్సప్త స్యుః ప్రాతిలోమ్యేన భూమయః ॥ 14

అక్షరాణాం పృథివ్యంతాః సప్తానాం సప్త పద్మజ ।
అగ్ని ర్భూ ర్వాయు రాకాశం సూర్యో ద్యౌ రథ చంద్రమాః ॥ 15

నక్షత్రాణి తథా రాశి రేతే తత్వాన్యనుక్రమాత్ ।
మంత్రస్యాస్య నిరుక్తం చ కథయామ్యబ్జసంభవ ॥ 16

ఆపిః క్విబంతో వ్యాప్త్యర్థ్యం స్మర్యతే కర్తృసాధనః।
ఓంకార వర్ణ వ్యత్యాసః స్యాదకారస్య పద్మజ॥ 17

మకారవర్ణ వ్యత్యాసో వకారస్యావ్యయం త్విదమ్।
అంతర్బహిశ్చ యత్సర్వం వ్యాప్నోతి తదుదీర్యతే॥ 18

అథవా తంతు సంతానం వృత్తేర్వాథ భవిష్యతి।
ఊశ్చ లోపో వకారస్య ప్రసారణమతః పరమ్॥ 19

పూర్వత్వం చోపసర్గేణ స్యాదంతశ్చాద్గుణః కృతః।
యస్మిన్నోతమిదం సర్వం తదేవమభిధీయతే॥ 20

అవతే రక్షణార్థత్వా దటిలోపే చ వర్తతే।
వకారస్యోపధాయాశ్చ ద్వయో రూఢాగమః స్మృతః॥ 21

గుణే చ రూపం యత్సర్వం త్రాయతే తత్పరం పదమ్।
అభిధేయమితిప్రోక్తా నిరుక్తిః ప్రణవస్య సా॥ 22

నమ్యతే దేవ ఏవైక స్తేషా మేకం పరాయణమ్।
నరో దేవః పరః సృష్టౌ సర్గాదౌ సాధనామపి॥ 23

తస్మాన్నారాణి పాథాంసి తాన్యేవాయన ముచ్యతే।
దేవస్య హేతోశ్చాముష్మాన్నారాయణ సమాహ్వయః॥ 24

నారాణ్యయన మావాసః పురుషస్య మధుద్విషః।
అప్రత్యయః ప్రకృత్యర్థే తతో నారసమాహ్వయః॥ 25

ఏవం మంత్రమిమం లబ్ధ్వా సమ్యగ్గురుముఖాత్తతః।
మంత్రార్థం తు సదా సమ్యక్ హృదయే మననం చరేత్॥ 26

అకారేణాప్యుకారేణ మకారేణ యుతం స్మృతమ్।
అకారో భగవాన్ విష్ణుః పరమాత్మా జగత్ప్రభుః॥ 27

ఉకారస్త్వేవకారార్థే తస్మాన్నారాయణాయ వై।
మకారవాచ్యో జీవాత్మా ఇతి తస్యార్థనిర్ణయః॥ 28

నమః పదేన జీవస్య పారతంత్ర్యం సమీరితమ్।
నారాస్తు హ్యాత్మనాం సంఘాః తేషాం గతిరసౌ పుమాన్॥ 29

తాన్యేవ చాయనం తస్య తేన నారాయణః స్మృతః ।
సర్వం హి చిదచిద్వస్తు శ్రూయతే దృశ్యతే క్వచిత్ ॥ 30

యోఽసౌ వ్యాప్య స్థితో నిత్యస్స వై నారాయణః స్మృతః ।
నారో నరాణాం సంఘాతః తస్యాయమయనం గతిః ॥ 31

తేనాస్మి మునిభిర్నిత్యం నారాయణ ఇతీరితః ।
ప్రభవంతి యతో లోకా మహాబ్ధౌ పృథు ఫేనవత్ ॥ 32

పునర్యస్మిన్ ప్రలీయంతే తస్మాన్నారాయణః స్మృతః ।
యో వై నిత్యపదే త్వస్మిన్ నిత్యముక్తైక భోగవాన్ ॥ 33

ఈశస్సర్వస్య జగతః స వై నారాయణః స్మృతః ।
నారాయణః పరం బ్రహ్మ తత్వం నారాయణః పరః ॥ 34

నారాయణ పరో ధ్యాతా ధ్యానం నారాయణః పరః ।
నారాయణపరో జ్యోతిరాత్మా నారాయణః పరః ॥ 35

యచ్చ కించిజ్జగత్యస్మిన్ దృశ్యతే శ్రూయతేఽపి చ ।
అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణః స్థితః ॥ 36

దేవ ఏకస్సదా నిత్యో హరిర్నారాయణోఽచ్యుతః ।
యత్ర ద్రష్టా చ ద్రష్టవ్యం శ్రోతా శ్రోతవ్యమేవ చ ॥ 37

స్ప్రష్టా చ స్పర్శితవ్యం చ ధ్యాతా ధ్యాతవ్యమేవ చ ।
వక్తా చ వాచ్యం జ్ఞాతా చ జ్ఞాతవ్యం చిదచిజ్జగత్ ॥ 38

తచ్చ సర్వం హరిః శ్రీశో నారాయణ ఉదాహృతః ।
సహస్రశీర్షా పురుషః సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్ ॥ 39

స లోకాంత్సర్వతో వ్యాప్య హ్యత్యతిష్ఠద్దశాంగులమ్ ।
యద్భూతం యచ్చ భవ్యం తత్సర్వం నారాయణో హరిః ॥ 40

ఏవ మర్థం తు సకలం జ్ఞాత్వా తస్మై సమర్పయేత్ ।
స్వాత్మానం తేన సంసారభయం నశ్యతి తత్క్షణాత్ ॥ 41

దృఢేనాధ్యవసాయేన ధ్యాయేదర్థం మనోస్తుయః ।
తస్య మంత్రాస్సమస్తం చ సిధ్యంతే నాత్ర సంశయః ॥ 42

తత్కరామలకా స్సర్వా శక్తయః స్యుః సదా భువి।
తం దృష్ట్వా దూరతో యాంతి భూతపైశాచికగ్రహాః॥

తస్యాత్ర చ పరత్రాపి దుర్లభం నాస్తి కించన।
తస్య దర్శనమాత్రేణ ధూతపాపో నరో భవేత్॥

ఇహ లోకే స భగవా న్నేవాత్ర న చ సంశయః।
యస్తు మంత్రం తు సంగృహ్యా న జానాత్యర్థమీదృశమ్॥

తస్య మంత్రజపం సర్వం వ్యర్థమేవ న సంశయః।
తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన మంత్రం మంత్రార్థమాదరాత్।
లభేద్గురుముఖాదేవ అన్యథా దోషకృద్భవేత్॥

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే శ్రీమన్నారాయణ సంహితాంతర్గత
అష్టాక్షర విధాన జప వైభవకాండే శ్రీమదష్టాక్షర
మంత్రోద్ధార మంత్రార్థాదినిరూపణం నామ
ద్వితీయోఽధ్యాయః॥

అథ తృతీయోఽధ్యాయః

బ్రహ్మా ఉవాచ:

స్వామిన్ సర్వజగన్నాథ అచ్యుతానంత కేశవ।
అద్య మే వద త్వన్మంత్ర పురశ్చరణ పద్ధతిమ్॥

శ్రీ భగవానువాచ:

సాధు పృష్టం త్వయా బ్రహ్మన్ మంత్రస్యాస్య జపక్రమమ్।
సాధకస్య చ లోకస్య సదా క్షేమకరం హి యత్॥

సావధానమనా భూత్వా శృణు సర్వం యథావిధి।
సర్వే మంత్రాః సర్వఫలా గురువక్త్రాద్యది శ్రుతాః॥

యదృచ్ఛయా శ్రుతో మంత్రః ఛన్నేనాథ చ్ఛలేన వా।
పత్రేక్షితో వా వ్యర్థః స్యాత్ ప్రత్యుతానర్థదాయకః॥

తస్మాత్ సర్వప్రయత్నేన మంత్రమేతత్ చతుర్ముఖ।
ఆచార్యసన్నిధావేవ సంగ్రహేన్నాన్యవర్త్మనా॥ 5

పంచసంస్కారసంపన్నో మహాభాగవతాగ్రణీః।
మంత్రసంగ్రహణే త్వర్హ ఇతి శాస్త్రవినిశ్చయః॥ 6

అన్యథా మంత్రసంసిద్ధిః న స్యాత్తస్య కదాపి చ।
ప్రత్యుతానర్థదో భూయాత్తస్య వంశక్షయః స్మృతః॥ 7

యది స్యాత్సాధితో మంత్రో జపహోమాదితర్పణైః।
న సాధకస్య సర్వార్థాన్ ప్రసూతే నాత్ర సంశయః॥ 8

సమ్యక్ సిద్ధైకమంత్రస్య నాసాధ్యమిహ కించన।
కిం పునర్బహవో యస్య కా కథా హరిరేవ సః॥ 9

ఆరంభః కర్మణాం మాసి మార్గశీర్షేఽథ శోభనే।
చైత్రే మాసి సితే పక్షే ఏకాదశ్యాముపోషితః॥ 10

చక్రాబ్జమండలే వాపి ప్రతిమాయామథాపి వా।
కూర్చే వా స్థండిలే వాపి యథాభిరుచితే పదే॥ 11

ద్వాదశ్యాం హోమపర్యంతమర్చయిత్వా జనార్దనమ్।
పుష్పైః పత్రైః బ్రహ్మచర్యనిరతో దేశకాలవిత్॥ 12

సంకల్ప్య కాలనియతిం జపారంభణ మారభేత్।
కర్మారంభే తు శుద్ధ్యర్థమాదౌ చాంద్రాయణం చరేత్॥ 13

పాదోదకం పంచగవ్యం బ్రహ్మకూర్చజలం తథా।
పీత్వా కాయవిశుద్ధ్యర్థం పురశ్చరణమారభేత్॥ 14

కుశేషు 'కృష్ణత్వచి వా బ్రుస్యామేకాంత భూమిషు।
ప్రాగాది దిఙ్ముఖో భూత్వా న తు యామ్యముఖః క్వచిత్॥ 15

ఉపవిష్టో జపేన్మంత్రం స పవిత్రకరః శుచిః।
ధృతోర్ధ్వపుండ్రరచనో నాన్యాం వాచముదీరయన్॥ 16

గురుం ప్రణమ్య ప్రథమం తతః కుర్యాజ్జపం బుధః।
దేవతాయతనే నద్యాం శైలే సాగరరోధసి॥ 17

వనే వా తీర్థదేశే వా న్యగ్రోధాశ్వత్థసన్నిధౌ।
అన్యత్ర వా శుచౌ దేశే కుటీం కృత్వా జపేన్మనుమ్॥ 18

నిత్యం త్రిషవణస్నాన మధశ్శయన మేవ చ।
శయనం వా కుశే పర్ణే మృగచర్మణి వాబ్జజ॥ 19

సంకల్ప్య మాషం తైలం చ క్షారం లవణమేవ చ।
కీలాలం భోజనం కాంస్యే దివాస్వాపాది వర్జయేత్॥ 20

దేహశుద్ధిం పురా కృత్వా మంత్రజాపోఽక్షమాలయా।
ఆద్యంతయోర్బీజయుతం తథా ప్రణవసంయుతమ్॥ 21

జపకాలే జపేన్మంత్రం న ద్రుతం న విలంబితమ్।
లక్ష్మీకృత్యాచ్యుతం ధ్యాయే త్తదధీన మనోగతిః॥ 22

అనశ్నన్ వాయుభక్షో వా యద్వాబ్భక్షో జలాప్లుతః।
జీర్ణపర్ణాశనశ్శాకభోజనో వా 'ఫలాశనః॥ 23

పక్వాని మూలాన్యథవా భుంజానో లవణం వినా।
యవోష్ణకాలాజదుగ్ధ భిక్షాహారో జితేంద్రియః॥ 24

పూర్వం పూర్వం ప్రశస్తం స్యాత్ దర్శనీయం విశోధనమ్।
మంత్రస్య దేవతాతారతిథివారేషు సాధకైః॥ 25

ద్వాదశ్యాం పౌర్ణమాస్యాం వా గ్రహణే కర్మ శస్యతే।
విశేషయజనం కుర్వన్ చక్రాబ్జే జపమాచరేత్॥ 26

శిఖీ వా జటిలో వాపి వల్కలాజిన కర్పటః।
త్రిసంధ్యం స్నాననియతః తైలాభ్యంగ వివర్జితః॥ 27

యావదుక్తం కృతయుగే మంత్రాభ్యసన మిష్యతే।
త్రేతాదిషు త్రిషు ప్రోక్తం ద్విగుణం త్రిగుణం క్రమాత్॥ 28

చతుర్గుణం పరం వాపి తతో మంత్రఫలేచ్ఛయా।
సర్వసిద్ధికరో మంత్రః సిద్ధః సిధ్యేత్ క్రియావశాత్॥ 29

క్రియాధిగమ్యతే శాస్త్రాత్ శాస్త్రం దేశికసత్తమాత్।
మననం సర్వసత్వానాం త్రాణం సంసారసాగరాత్॥ 30

మననత్రాణసంయోగాత్ మంత్ర ఇత్యుచ్యతే బుధైః
అథవా గోపనీయత్వాద్ధేతోః మంత్రయతే పరమ్ ॥ 31

రప్రత్యయాంతః పుంలింగ స్తథాయం లోకవేదయోః ।
మంత్రేణ స్థాప్యతే దేవో మంత్రేణైవ విసృజ్యతే ॥ 32

జ్ఞానానాం తత్పరం జ్ఞానం మంత్రజ్ఞానం విదుర్బుధాః ।
ఐహికాముష్మికం సర్వం మంత్రేణైవ ప్రసిధ్యతి ॥ 33

విధాయ యాగయోగ్యాని పుష్పమూల ఫలాని చ ।
శాకాదీని చ వర్జ్యాని వర్జయేదితరాణి తు ॥ 34

గృష్టీయాద్యాని వర్జ్యాని తాని వక్ష్యామి పద్మజ ।
ఉగ్రగంధాన్యగంధాని దుర్గంధాని పరిత్యజేత్ ॥ 35

వస్త్రార్కపర్ణస్పృష్టాని పుష్పాణ్యారాధనే హరేః ।
ఉన్మత్తశాల్మలీబీజ పూరధుత్తూరికాజపాః ॥ 36

బంధూకాసిత కోరండ ద్రోణకన్యాపరాజితాః ।
బృహత్యగస్త్య కూశ్మాణ్డపటోల్యారగ్వధైస్సమాః ॥ 37

నిర్గుండీ దమయంతీ చ కింశుకం పారిభద్రకమ్ ।
కోశాతకీ ప్రియాలుశ్చ తపస్వీ గిరిమల్లికా ॥ 38

నింబవ్యాఘ్రీకరంజశ్చ షండపాషండ పట్టికాః ।
విభీతకింకిణ్యఙ్కోల లాంగలీ శంఖపుష్పిణీ ॥ 39

నారంగనందికావర్త వల్లికాక్షీరికాదిషు ।
పుష్పాణి వర్జనీయాని శాకాన్యపి తథా శృణు ॥ 40

శృంగాంష్టం గ్రంజనం శిగ్రూనాలికాసు నిషణ్ణకమ్ ।
సౌభాంజనం రక్తబాష్పం గ్రామబాష్పం త్రికంటకమ్ ॥ 41

ద్రోణపత్రం తిలింగా చ తండులీయం తపస్వినీ ।
కోశాతకీ చ వర్జ్యాని మూలేషు త్యాజ్య ముచ్యతే ॥ 42

ఛత్రాకం లశునం తాలఫలమూలే పటోలికా ।
బింబ కుంభాండనారంగ ఫలాని పరివర్జయేత్ ॥ 43

బిల్వోదుంబర బోధ్యర్క వటపత్రేషు భోజనమ్ ।
వర్జయేత్సాధకో యత్నాదాలస్యం దీర్ఘ చింతనమ్ ॥ 44

వివాదనిద్రానిర్వేద నిగ్రహానుగ్రహాన్ త్యజేత్ ।
పద్మాక్షమాలాం గ్రీవాయాం లంబయేత్ సాధకశ్శుచిః ॥ 45

ధారయే ద్రైమయం చక్రం సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ।
జపకాలేఽథవా చక్రం శంఖాకృతి యథా తథా ॥ 46

శార్ఙ్గఖడ్గ గదాకారం లాంచనం లాంఛయేత్ సుధీః ।
శరీరావయవే బాహ్వోర్వక్షో భువి చతుర్ముఖ ॥ 47

చక్రాది పంచభిర్దివ్యై ర్లాంఛితాంగం తు సాధకమ్ ।
దృష్ట్వా తం దూరతో వాపి భూతాద్యా భయవిహ్వలాః ॥ 48

విద్రవంతి తథా ఘోరాః పాపిష్ఠాః క్షణమాత్రతః ।
వినశ్యంతి తథా పుణ్య - పుంజాని ప్రవిశంతి చ ॥ 49

ప్రణమంతి తథా దేవా దేవర్షిప్రవరాస్తథా ।
అకృత్యమపి కుర్వాణో భుంజానో వా యతస్తతః ॥ 50

పాపైర్న లిప్యతే దేహీ చక్రాద్యాయుధ లాంఛితః ।
పంచాంగం భూషణైర్యస్య లాంఛితం చక్రలాంఛనైః ॥ 51

అవిధాయ శిఖాబంధమకృత్వా చోర్ధ్వపుండ్రకమ్ ।
అధారయంస్తతో దర్భాన్ సూత్రైరనుపవీతయన్ ॥ 52

కుర్వన్ కర్మాణి సఫలం ప్రాప్నుయాత్పురుషాధమః ।
నగ్నో ముక్తశిఖాబంధో వాససా నావకుంఠితః ॥ 53

గచ్ఛన్ శయానః ప్రలపన్ న జపాత్ ఫలమశ్నుతే ।
జపేన్మౌనం సమాస్థాయ సహసంభాషణాదికమ్ ॥ 54

ప్రతిలోమాదిభిర్నీచైః న కుర్యాన్మంత్రవిత్తమః ।
వ్యాహరేదపి కార్యార్థం నిత్యం తద్గతమానసః ॥ 55

ధ్యానమద్య ప్రవక్ష్యామి జపకాలే తు సాధకః ।
అనేనైవ తు ధ్యానేన మంత్రసిద్ధి మవాప్నుయాత్ ॥ 56

ధ్యానహీనస్య మంత్రం తు న కదాపి చ సిద్ధ్యతి।
తస్మాదేతత్ శృణు బ్రహ్మన్ సావధానేన చేతసా ॥ 57

చతుర్భుజ ముదారాంగం సర్వలక్షణ లక్షితమ్।
శుద్ధస్ఫటిక వర్ణాభ మయుతేందు సమప్రభమ్ ॥ 58

మహోరస్కం మహాబాహుం ప్రసన్నేందు నిభాననమ్।
సుభ్రూలలాటం సుముఖం పీతనిర్మలవాససమ్ ॥ 59

పాణిపాదతలాంభోజం పుండరీకాయతేక్షణమ్।
శ్రీవత్సాంకం కిరీటాదిదివ్యాభరణ భూషితమ్ ॥ 60

పద్మచక్రగదా శంఖధారిణం కౌస్తుభోరసమ్।
దివ్యగంధ విలిప్తాంగం దివ్యమాలా విభూషితమ్ ॥ 61

ధృతోర్ధ్వపుండ్ర తిలకం శ్రీభూనీళాది సంయుతమ్।
మణిమంటపమధ్యే తు శేషాసన సుసంస్థితమ్ ॥ 62

ఏవం ధ్యాయేద్ధృషీకేశం సర్వవిఘ్నోపశాంతయే।
తథా చ మంత్రసంసిద్ధ్యై సత్వరం సాధకద్విజః ॥ 63

ధ్యాత్వైవం హరిమాదౌ తు తతో మంత్రం జపేన్మునిః।
సుఖాసీనో యథా కాలం స్వస్తికాద్యాసనే బుధః ॥ 64

జపేన్మంత్రం యథాశక్తి నిత్యమారాధయన్ హరిమ్।
కుంభమేకం తు సంస్థాప్య తస్మిన్నావాహ్య చాచ్యుతమ్ ॥ 65

మంత్రసంసిద్ధి పర్యంతం యథావిధి సమర్చయేత్।
చక్రాబ్జమండలే చైవ శౌరిమారాధయేత్తదా ॥ 66

జపేల్లక్షాష్టకం మంత్రం తదర్ధం తిలతర్పణమ్।
తదర్ధం జుహుయాదగ్నౌ తతః సిధ్యతి మంత్రరాట్ ॥ 67

ఆరంభదివసే త్వగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి।
కుండే వా స్థండిలే వాపి జుహుయాత్తత్ర నిత్యశః ॥ 68

ఆహోమకాలపర్యంతం రక్షేదగ్నిమతంద్రితః।
న దహేత్ పరిధీన్ దర్భానుపస్తీర్ణానుపక్రమే ॥ 69

ఏవముక్తేన మార్గేణ జపతో మంత్రముత్తమమ్ ।
సాధకస్య పునః స్వప్నాః సంభవంత్య విచారితాః ॥ 70

మంత్రసిద్ధి మసిద్ధిం చ సూచయంత శ్శుభాశుభమ్ ।
ఆచార్యం ప్రతిమాం దేవం పూజోపకరణాని చ ॥ 71

సింహాసన మపాం కుంభం పూర్ణం కన్యాం వధూజనమ్ ।
దీపం శంఖం తథా యానం శ్రీవత్సం పాదుకాం తథా ॥ 72

శ్వేతం వస్త్రం చ మాల్యం చ చందనం భూషణాని చ ।
రత్నాని కాహలాదీని పాయసం దధి పాలికాః ॥ 73

తాంబూలం పుస్తకం ఘంటాం తంగులా నవగాహనమ్ ।
సముద్రతరణం శైలారోహణం ద్రుమరోహణమ్ ॥ 74

భూమిలాభం మృదాం లాభం తటకూపాది దర్శనమ్ ।
ప్రాఙ్ముఖోదఙ్ముఖో వాపి యాత్రాం కుర్వన్ స్వయం యది ॥ 75

విమానదర్శనం విష్ణోర్దీప్తౌ చ శశి భాస్కరే ।
నక్షత్రాణి గ్రహాదీని జ్యోత్స్నాం చ ధ్రువమండలమ్ ॥ 76

దీప్తమగ్నిం వేదఘోషం సిద్ధవిద్యాధరాదికమ్ ।
దేవతాసమితిం చైవ పుష్పమూలఫలాని చ ॥ 77

అపూపాదీని భక్ష్యాణి కుశయష్టిం కమండలుమ్ ।
యజ్ఞోపవీతం పాత్రాణి స్రుక్స్రువాదీని లోకయన్ ॥ 78

అక్షమాలామేవ మాద్యై శ్శుభైః స్వప్నైర్వినిర్దిశేత్ ।
మంత్రసిద్ధిం సదా బ్రహ్మన్ సునిమిత్తై రనేకధా ॥ 79

తథైవ దుర్నిమిత్తాని బహుధా కీర్తితాని చ ।
కథ్యతే తాని సంభాషా ముండితైః సహ వర్తనమ్ ॥ 80

స్వయం ముండశ్చ బిభ్రాణో జీర్ణం నీలం తథాంబరమ్ ।
కంథాం రక్తాం తథా నీలాం పుష్పమాలాం చ మూర్ధని ॥ 81

గర్దభారోహణం భగ్నయానాధిష్ఠాన మబ్జజ ।
ఛిన్నచ్ఛత్రధరో వాపి మహిషారోహణం తథా ॥ 82

దక్షిణాభిముఖో గచ్ఛన్ ఉష్ట్రివాహాది రోహణం।
దష్టశ్చ కపిభిర్దేహే శృగాలైర్వా వృకైస్తథా ॥ 83

నవవస్త్రధరః పీడా భక్తైః పాశేన బంధనమ్।
విధవాలింగనం నీచైః పాషండై రసులోమజైః ॥ 84

వర్తనం గోపురాదీనాం పతనం శాఖినామపి।
తురగారోహణం భుక్తిః బౌద్ధాద్యాలయ సేవనమ్ ॥ 85

మదిరాపాయిభిః పాపరోగిభిః కితవైః సహ।
వర్తనం దీపనిర్వాణం దేవానా ముత్సవం తథా ॥ 86

గ్రామాదిదాహోఽభక్ష్యాణాం ఫలాదీనాం చ భక్షణమ్।
మధూచ్ఛిష్టం ప్రతిచ్ఛాయా యాత్రాయుద్ధోద్యమం భక్తైః ॥ 87

అభ్యంగం తైలలాభం చ మరీచం లవణం తథా।
లోకయన్నేవమాదీని స్వప్నే శాంతిం సమాచరేత్ ॥ 88

జపహోమాదిభిర్విద్వాన్ జాగ్రతః ప్రత్యయాంస్తథా।
వక్ష్యామి సాధకస్యాగ్రే జాతానభ్యుదయావహాన్ ॥ 89

వ్యోమ్ని దేవగణాన్నేమి ఘోషం దుందుభి నిస్స్వనమ్।
సిద్ధైః సంభాషణం చాపి విమానానాం చ దర్శనమ్ ॥ 90

భూతప్రేతపిశాచాదిదర్శనం భూతలే తథా।
హోమకాలే చ సప్తార్చిః త్రిశిఖః పరిదృశ్యతే ॥ 91

శుద్ధస్ఫటికసంకాశో దక్షిణావర్తశోభితః।
దివ్యగంధోపలంభశ్చ ఛత్రబింబధ్వజాదికమ్ ॥ 92

శంఖదుందుభివీణాది వేదఘోషశ్రుతం పునః।
పూర్ణాహుతివిధౌ సిద్ధిలింగాన్యేతాని లోకయేత్ ॥ 93

సాధకస్తాని లింగాని కథయేన్న గురుం వినా।
హోమాంతే భోజయేద్విద్వాన్ వైష్ణవాన్ ద్వాదశావరాన్ ॥ 94

గురవే దక్షిణాం దద్యాద్యావచ్ఛక్తి యథావసు।
ఏవం సుసాధితే మంత్రే స్వప్నే జాగరణేఽపి వా ॥ 95

సాధకస్సాధయేద్ధర్మాన్ పరార్థం స్వార్థమేవ వా ।
యో గర్విష్ఠో భవేన్మంత్రాత్ బాధయేద్భూత సంచయమ్ ॥ 96

నిర్లక్ష్యం కురుతే యస్తు స్వాచార్యం సిద్ధికారణాత్ ।
తస్య మంత్రప్రభావస్తు సర్వో నశ్యతి తత్క్షణాత్ ॥ 97

పునస్తస్య మహాఘోరం నరకం చ భవేద్ధ్రువమ్ ।
తస్మాత్పరోపకారాయ లోకక్షేమార్థమేవ చ ।
మంత్రశక్తిర్యోజనీయా ఇతి శాస్త్రవినిశ్చయః ॥ 98

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే శ్రీమన్నారాయణ సంహితాంతర్గత
అష్టాక్షరవిధాన జపవైభవ కాండే శ్రీమదష్టాక్షర
మంత్ర పురశ్చరణవిధిర్నామ
తృతీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీమన్నారాయణ సంహితాయాం

శ్రీమదష్టాక్షర విధాన యజ్ఞవైభవకాండే

ప్రథమాధ్యాయ ప్రారంభః

బ్రహ్మోవాచ :

శ్రీపతే సర్వలోకస్య సర్గస్థిత్యంత కారణ ।
కల్యాణగుణ సంపూర్ణ కృపాసింధో జగన్మయ ॥ 1

చిదచిద్వస్తు సకలం చేతనాచేతనాత్మకమ్ ।
తవాజ్ఞాం శిరసా ధృత్వా ప్రవర్తేత సదాపి చ ॥ 2

స్థావరాణాం జంగమానాం త్వమేవైకస్తు కారణమ్ ।
త్వద్భక్తానా మాశ్రితానాం త్వమేకశ్శరణం ప్రభో ॥ 3

తస్మాత్ సర్వస్య జగతః క్షేమార్థం శాంతిహేతవే ।
అష్టాక్షర మహామంత్ర జపకల్పః సమీరితః ॥ 4

అద్య మే కృపయా దేవ జపానర్హా నరో భువి ।
అశక్తశ్చాపి యత్కర్మ ప్రకుర్యాద్యజ్ఞనామకమ్ ॥ 5

తద్విధాన విశేషాదీన్ విభేదాంశ్చ వద ప్రభో ।

శ్రీభగవానువాచ :

సాధు సాధు చతుర్వక్త్ర లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥ 6

యత్కాంక్షితం యజ్ఞకర్మ పరమం వైదికం స్మృతమ్ ।
కలౌ యుగే విశేషేణ వాంఛితార్థ ఫలప్రదమ్ ॥ 7

బహుభిర్వ్యాధిభిర్దుఃఖైస్సంతప్తానాం తథైవ చ ।
సర్వారిష్టైశ్చ దుర్భిక్షైర్బాధితానాం కలౌ యుగే ॥ 8

నానాకామ్యైరభీష్టైశ్చ దుర్లభైశ్చింతితాత్మనామ్ ।
సుసాధ్యం సులభం యత్స్యాత్ యజ్ఞ మేతం తు వైష్ణవమ్ ॥ 9

తద్విధాన ఫలాదీన్ తే అద్య వక్ష్యామి తచ్ఛృణు ।
యజ్ఞే త్వస్మిన్ పురాభేదాః పంచ ప్రోక్తా శ్చతుర్ముఖ ॥ 10

తద్విభేదాదికం సమ్యక్ సర్వమద్య ప్రవక్ష్యతే ।
ప్రథమో విష్ణుయజ్ఞః స్యాత్ మహావిష్ణోరనంతరమ్ ॥ 11

నారాయణాఖ్యస్తదను మహానారాయణస్తథా ।
లక్ష్మీనారాయణాఖ్యశ్చ పంచమో యజ్ఞఉచ్యతే ॥ 12

కుండమేకం చ ద్వే త్రీణి తథా చత్వారి పంచ వా ।
షడష్ట నవ కుండాశ్చ దశ ద్వాదశ వా తథా ॥ 13

ప్రకల్ప్యాని చతుర్వక్త్ర ప్రథమే విష్ణుయాగకే ।
ఏకాహం వా త్ర్యహం వాపి పంచాహం దివసాః స్మృతాః ॥ 14

ప్రత్యక్షరసహస్రం వా తథైవాయుత మేవ వా ।
తథాక్షరస్య లక్షం వా హోమ మష్టాక్షరస్య చ ॥ 15

నవప్రభృతి కుంభాశ్చ ఏకాశీత్యంతమీరితాః ।
పాలికాశ్చ చతస్రః స్యుః తథాష్ట ద్వాదశాపి చ ॥ 16

ఋత్విజశ్చాపి చత్వారః షోడశాథ చతుర్ముఖ ।
చతుర్వింశతి వా బ్రహ్మన్ షట్త్రింశ త్సంఖ్యయాపి వా ॥ 17

తథాష్ట చత్వారింశద్వా చతుఃషష్టి చ వా స్మృతాః ।
సర్వమన్యత్ ప్రకల్ప్యం స్యాత్ కర్మణోఽనుగుణం యథా ॥ 18

ద్వితీయే తు మహావిష్ణునామకే యజ్ఞకర్మణి ।
సకలం పూర్వవత్ కుర్యాత్ హోమే త్వష్టార్ణసంయుతమ్ । 19

పౌరుషం సూక్తమథవా విష్ణుగాయత్రినామకమ్ ।
వైష్ణవం మంత్రమేకం వా జుహుయాదుక్త సంఖ్యయా ॥ 20

తృతీయే తు మహాయజ్ఞే శ్రీమన్నారాయణాహ్వయే ।
షణ్ణవత్యంత కుండాః స్యుః ద్వాదశప్రభృతి ద్విజ ॥ 21

ప్రత్యక్షరం కోటి సంఖ్యం దశలక్షార్ధకోటి వా ।
జుహుయాచ్చ చతుర్వక్త్ర అష్టాక్షర విధానతః ॥ 22

సప్తాహం వా నవాహం వా ఏతత్కర్మ సమాచరేత్ ।
వైష్ణవాంశ్చ చతుష్షష్టిం యద్వాఽప్యష్టోత్తరం శతమ్ ॥ 23

తథా సహస్రపర్యంతం ఋత్విజస్తు సమీరితాః ।
షట్త్రింశత్ పాలికాద్యాశ్చ కుంభాస్త్వష్టోత్తరం శతమ్ ॥ 24

లోకోపద్రవశాంత్యర్థ మేష యజ్ఞః ప్రశస్యతే ।
మహానారాయణాఖ్యే తు యజ్ఞే కమలసంభవ ॥ 25

త్రయో భేదాః ఖలు ప్రోక్తా ఉత్తమాది విభేదతః ।
ప్రథమే త్వధమే యజ్ఞే శతం చ చతురుత్తరమ్ ॥ 26

అష్టోత్తరశతం పశ్చాత్ తద్వదుత్తమ కర్మణి ।
శతం చైవ చతుశ్చత్వారింశ దుత్తర ముచ్యతే ॥ 27

కుండసంఖ్యా చతుర్వక్త్ర తథైవ హవనం శృణు ।
లక్షప్రభృతి కోట్యంతం ఏకైకస్యాక్షరస్య చ ॥ 28

జుహుయాచ్ఛ్రద్ధయా భక్త్యా ఋత్విగ్భిః సహస్రాధికైః ।
పాంచాహ్నికం తు ప్రథమే ద్వితీయే దినసప్తకమ్ ॥ 29

నవాహ్నికం తృతీయే చ దినసంఖ్యాం ప్రకల్పయేత్ ।
అష్టోత్తర శతం ప్రోక్తాః శరావఘటపాలికాః ॥ 30

కలశాః స్స్యుః సహస్రాంతాః అష్టోత్తరశతాధికాః ।
అధమే కర్మణి బ్రహ్మన్ హోమమష్టాక్షరస్య తు ॥ 31

కేవలం కార్యమేకం హి మధ్యమే యజ్ఞకర్మణి ।
సర్వవైష్ణవసూక్తాని మహానారాయణం తథా ॥ 32

తస్యోపనిషదశ్చైవ గాయత్రీం వైష్ణవాహ్వయామ్ ।
అష్టాక్షరేణ తత్సర్వం సంపుటీకృత్య యాజయేత్ ॥ 33

తృతీయే తూత్తమే యజ్ఞే ప్రత్యేకం బింబకల్పనమ్ ।
తత్ప్రతిష్ఠా చ కర్తవ్యా తత్పశ్చాత్ సర్వకర్మ చ ॥ 34

తత్సన్నిధావేవ కృత్వా తత్సమర్పణమాచరేత్ ।
దిఙ్మాత్రం తన్మూర్తికల్ప మద్య వక్ష్యామి పద్మజ ॥
యజ్ఞారంభాత్ పూర్వమేవ పంచాహం వా త్ర్యహం చ వా ॥ 35

మన్మూర్తిం సుప్రతిష్ఠాప్య పరవ్యూహాదిభేదతః ।
పరమా మూర్తిరేకా స్యాత్ చతస్రో వ్యూహమూర్తయః ॥ 36

యద్వా చతుర్వింశతిర్వా కేశవాది విభేదతః ।
తతస్తు దశసంఖ్యాకాః విభవానాం చ మూర్తయః ॥ 37

అంతర్యామిస్వరూపం స్యాత్తదేకం నిత్యమవ్యయమ్ ।
తదన్యార్చామూర్తిభేదాః సహస్రమయుతం స్మృతాః ॥ 38

తేషు శ్రేష్ఠతమా భేదాః అష్టోత్తరశతం మతాః ।
కర్తురిచ్ఛానుసారేణ యథా విభవవిస్తరమ్ ॥ 39

మూర్తిసంఖ్యాం వినిశ్చిత్య ప్రతిష్ఠాప్య చతుః పురా ।
కారయేదథ కుండాని మూర్తిసంఖ్యానుసారతః ॥ 40

చతుః పంచనవాదీనాం కుండానాం విధయః స్మృతాః ।
తద్విధానేషు ద్విగుణం త్రిగుణం వా చతుర్గుణమ్ ॥ 41

షడష్ట ద్వాదశగుణసంఖ్యాకం వా చతుర్ముఖ ।
తథైవ షోడశగుణసంఖ్యాకం చోత్తమం తు వా ॥ 42

వినిశ్చిత్య చ కుండాని జుహుయాన్మూలవిద్యయా ।
ఏతన్మహామంత్రరాజహవనే చ చతుర్ముఖ ॥ 43

లోకాఃసమన్తాత్ క్షిప్రం వై భవంతి సుఖినో ధ్రువమ్।
కిమత్ర బహునోక్తేన కర్తా కారయితా తథా॥ 44

ప్రేరకో దర్శకశ్చైవ అనుమోదక ఏవ చ।
సకామా యది లోకేఽస్మిన్ లభంతే సకలేప్సితమ్॥ 45

నిష్కామాశ్చేత్ ప్రాప్నువంతి దుర్లభం మోక్షమవ్యయమ్।
అస్మిన్ కర్మణి యజ్ఞే తు ఉత్తమాఖ్యే చతుర్ముఖ॥ 46

ప్రత్యక్షరం కోటిహోమం కుర్యాదష్టాక్షరస్య వై।
పూర్వోక్తమూర్తయః సర్వాః ఆచార్యాయ యథావిధి॥ 47

దాపనీయాశ్చతుర్వక్త్ర యద్వా ప్రత్యేకమందిరే।
స్థాపనీయాస్తు కర్మాంతే నిత్యపూజావిధానకైః॥ 48

అథ వక్ష్యే శృణు బ్రహ్మన్ పంచమం యజ్ఞసాధనమ్।
లక్ష్మీనారాయణాఖ్యం తు ఉత్తమోత్తమ సంజ్ఞితమ్॥ 49

సహస్రకుండ సంయుక్తం తదర్ధం పాదమేవ వా।
ఋత్విజామపి సంఖ్యాస్యాదయుతం వా తదర్ధకమ్॥ 50

పూర్వోక్తమూర్తినిర్మాణసహితం యుక్తవర్త్మనా।
అష్టాక్షరం చ శ్రీమంతం ప్రత్యేకం కోటిసంఖ్యయా॥ 51

ప్రత్యక్షరం చ జుహుయాత్ శ్రీపుంసూక్తేన పద్మజ।
సంపుటీకృత్య మంత్రాభ్యాం పూర్వోక్తాభ్యాం చ యాజయేత్ 52

నవసాహస్రపర్యంతం కలశస్థాపనం భవేత్।
ద్వాదశాహం తు పక్షం వా మాసమేకం తు వా క్రతుః॥ 53

ద్విలక్షపూజా నిత్యం చ భవేత్ కోటిద్వయం తు వా।
యథావకాశమథవా తులసీ కుంకుమాదికైః॥ 54

ఏతద్యజ్ఞవిధానేన లోకే దుర్భిక్షనాశనమ్।
సువృష్టిశ్చ సదా భూయాద్యావద్వర్షశతం ధ్రువమ్॥ 55

ఇష్టయో వాసుదేవాద్యాః వర్తంతే భువి కేచన।
ద్వాదశార్ణేన హోమః స్యాత్ వాసుదేవాఖ్యకర్మణి॥ 56

షడక్షరేణ కర్తవ్యో వైభవేష్టి విధిస్తథా ।
వైభవేష్టిస్తు శ్రీరామకృష్ణమంత్రైః కృతా యది ॥ 57

వైనతేయేష్టితన్మంత్రహావనేన స్మృతం భువి ।
ఇష్టిః సౌదర్శనాఖ్యాతు హోమస్తన్మంత్రవర్త్మనా ॥ 58

పరమేష్టిస్తు ప్రణవహోమేన భువి వర్తతే ।
ఏవమేవ బహుప్రోక్తాః భూమౌ త్విష్టిప్రకారకాః ॥ 59

హోమసంఖ్యాదికం సర్వం కర్మణోఽనుగుణం భవేత్ ।
తత్తత్కామ్యార్థమేతే స్యుః యజ్ఞాః సర్వఫలప్రదాః ।
తస్మాద్యజ్ఞేన సర్వార్థాన్ లభేత విబుధో భువి ॥ 60

ఇతి శ్రీ పాంచరాత్రే శ్రీమన్నారాయణ సంహితాంతర్గత
అష్టాక్షర విధాన యజ్ఞవైభవకాండే యజ్ఞభేద
నిరూపణతత్తద్ధోమ సంఖ్యాదిక నిర్ణయోనామ
ప్రథమోఽధ్యాయః.

సీతారామలక్ష్మణులు హనుమాన్

నారాయణోపనిషత్

సహ నావవతు — ఇతి శాంతిః

ప్రథమః ఖండః

[నారాయణాత్ సర్వచేతనాచేతనజన్మ]

అథ పురుషో హ వై నారాయణోఽకామయత ప్రజాః సృజేయేతి. నారాయణాత్ ప్రాణో జాయతే మనః సర్వేంద్రియాణి చ ఖం వాయుర్జ్యోతిరాపః పృథివీ విశ్వస్య ధారిణీ. నారాయణాద్బ్రహ్మా జాయతే. నారాయణాత్ రుద్రో జాయతే. నారాయణా దింద్రో జాయతే. నారాయణాత్ ప్రజాపతిః ప్రజాయతే. నారాయణాదేవ సముత్పద్యంతే నారాయణాత్ ప్రవర్తంతే నారాయణే ప్రలీయంతే. ఏతదృగ్వేదశిరోఽధీతే ॥

ద్వితీయః ఖండః

[నారాయణస్య సర్వాత్మత్వమ్]

అథ నిత్యో నారాయణః. బ్రహ్మా నారాయణః. శివశ్చ నారాయణః. శక్రశ్చ నారాయణః. కాలశ్చ నారాయణః. దిశశ్చ నారాయణః. విదిశశ్చ నారాయణః. ఊర్ధ్వం చ నారాయణః. అధశ్చ నారాయణః. అంతర్బహిశ్చ నారాయణః. నారాయణ ఏవేదం సర్వం యద్భూతం యచ్చ భవ్యమ్. నిష్కళంకో నిరంజనో నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాతః శుద్ధో దేవ ఏకో నారాయణో న ద్వితీయోఽస్తి కశ్చిత్. య ఏవం వేద స విష్ణురేవ భవతి స విష్ణురేవ భవతి. ఏతద్యజుర్వేద శిరోఽధీతే ॥

తృతీయః ఖండః

[నారాయణాష్టాక్షర మంత్రః]

ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్. నమ ఇతి పశ్చాత్. నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్. ఓమిత్యేకాక్షరమ్. నమ ఇతి ద్వే అక్షరే. నారాయణాయేతి పంచాక్షరాణి. ఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పదమ్. యో హ వై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పదమధ్యేతి అనపబ్రువః సర్వమాయురేతి విందతే ప్రాజాపత్యం రాయస్పోషం గౌపత్యం తతోఽమృతత్వమశ్నుతే తతోఽమృతత్వమశ్నుత ఇతి. ఏతత్సామవేదశిరోఽధీతే ॥

చతుర్థః ఖండః

[నారాయణ ప్రణవః]

ప్రత్యగానందం బ్రహ్మ పురుషం ప్రణవస్వరూపమ్. అకార ఉకారో మకార ఇతి. తానేకధా సమభవత్తదేతదోమితి యముక్త్వా ముచ్యతే యోగీ జన్మసంసారబంధనాత్. ఓం నమో నారాయణాయేతి మంత్రోపాసకో వైకుంఠభవనం గమిష్యతి. తదిదం పుండరీకం విజ్ఞానఘనం తస్మాత్తటిదాభమాత్రమ్. బ్రహ్మణ్యో దేవకీపుత్రో బ్రహ్మణ్యో మధుసూదన ఇతి. సర్వభూతస్థమేకం వై నారాయణం కారణపురుష మకారణకం పరం బ్రహ్మోమ్. ఏతదథర్వ శిరోఽధీతే ॥

శ్రీమదష్టాక్షర మహామన్త్ర జపవిధానం

తతః గురుపరంపరయా పరమగురుం భగవన్తం ఉపగమ్య, తమేవ ప్రాప్యత్వేన ప్రాపకత్వేన అనిష్టనివారకత్వేన ఇష్టప్రాపకత్వేన యథావస్థితస్వరూప-రూప-గుణ-విభూతి-లీలోపకరణవిస్తారం అనుసంధాయ, తమేవ శరణ ముపగచ్ఛేత్ అఖిలేత్యాదినా.

శ్లో॥ "అఖిలభువన జన్మస్థేమ భంగాదిలీలే
వినత వివిధభూతవ్రాత రక్షైకదీక్షే।
శ్రుతిశిరసి విదీప్తే బ్రహ్మణి శ్రీనివాసే
భవతు మమ పరస్మిన్ శేముషీ భక్తిరూపా"

శరణాగతిగద్య: అఖిలహేయ ప్రత్యనీక కల్యాణైకతాన
స్వేతర సమస్త వస్తు విలక్షణానన్త
జ్ఞానానందైక స్వరూప ....
....
శ్రీమన్నారాయణ! అశరణ్యశరణ్య! అనన్యశరణః
త్వత్పాదారవింద యుగళం శరణ మహం ప్రపద్యే.

ఏవం శరణ ముపగమ్య తత్ప్రసాదోప బృంహితమనోవృత్తిః, తమేవ భగవన్తం సర్వేశ్వరేశ్వరం ఆత్మనః స్వామిత్వేన అనుసంధాయ, అత్యర్థప్రియాఽవిరత విశదతమ ప్రత్యక్ష రూపానుధ్యానేన ధ్యాయన్ ఆసీత, తతః తదనుభవజనిత అతిమాత్ర ప్రీతికార్యతయా తత్కైంకర్య రూప జప మారభేత, పవిత్రపాణిః, ద్విరాచమ్య, త్రిః ప్రాణానాయమ్య.

అస్మద్గురుభ్యో నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నారాయణాయ నమః

శ్రీమదష్టాక్షరీ మంత్ర జప లఘువిధానం

"స్నాన సంధ్యాది నిత్యానుష్ఠానానంతరం, సుప్రక్షాలిత పాణిపాదః, స్వాచాన్తః, శుచౌ దేశే అతిమనోహరే ఏకాన్తే, నిశ్శబ్దే నిర్భయే స్థలే భువం సంగృహ్య తాం శోషణాదిభిః విశోధ్య తత్ర నాత్యుచ్ఛ్రితే నాతినీచే చేలాజినకుశోత్తరే స్థిరాసనేన పద్మాసనేన స్వాస్తికాసనేన వా సుఖాసనే, ప్రాఙ్ముఖో వా ఉత్తరాభిముఖో వా భూత్వా ఉపవిశేత్."

ఇతిసంకల్ప్య

భగవతో బలేన, భగవతో వీర్యేణ,
భగవత స్తేజసా, భగవతః కర్మణా,
భగవతః కర్మ కరిష్యామి,
భగవతో వాసుదేవస్య ''

ఇతి బలమంత్ర మనుసంధాయ

"భగవానేవ స్వనియామ్య-స్వరూప
స్థితి-ప్రవృత్తి-స్వశేషతైకరసేన,
అనే నాత్మనా, స్వకీయోపకరణైః,
స్వకీయ దేహేంద్రియాన్తః కరణైః,
స్వారాధనైక ప్రయోజనాయ,
పరమపురుషః, సర్వశేషీ, స్వశేషభూతం, అము మాత్మానం
ఇదం కర్మ, స్వస్మై స్వప్రీతయే
స్వయ మేవ కారయతే"

ఇతి సాత్వికత్యాగం కృత్వా

అస్మద్గురుభ్యో నమః ఇత్యారభ్య వాక్య శ్లోక గురుపరంపరానుసంధానం కృత్వా, స్వాచార్యస్య మనసారాధనం కృత్వా, అష్టాక్షరీ౽౽మంత్రేణ యథాశక్తి పూరక-కుంభక-రేచకాని కృత్వా, పూర్వం దక్షిణనాసయా తూష్ణీం వాయుం విసృజ్య, వామనాసయా చతుర్దశవారం మూలమంత్రం జపన్, వాయు మాపూర్య, హృత్పద్మే సపరివారం శ్రీమన్నారాయణం ధ్యాయన్, అష్టావింశతివారం జపన్, కుంభకం కృత్వా, పునః దక్షిణనాసయా సప్తవారం జపన్ రేచయేత్, ఏవం ప్రాణాయమత్రయం కృత్వా.

శ్రీభగవదనుజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం
భగవద్భాగవతాచార్య కైంకర్యరూపం
శ్రీమదష్టాక్షరీమహామన్త్రజపం కరిష్యే.

ఇతి సంకల్ప్య
స్వదేహే పంచోపనిషన్మంత్రాన్ సంహారక్రమేణ న్యస్య

ఓం లాన్నమః పరాయ సర్వాత్మనే నమః పాదయోః
ఓం వాన్నమః పరాయ నివృత్త్యాత్మనే నమః గుహ్యే
ఓం రాన్నమః పరాయ విశ్వాత్మనే నమః హృదయే
ఓం యాన్నమః పరాయ పురుషాత్మనే నమః నాసాగ్రే
ఓం షాన్నమః పరాయ పరమేష్ఠ్యాత్మనే నమః మూర్ధ్ని స్పృశేత్:

ప్రాణాయామేన ఏకేన దక్షిణేన పాణినా నాభిదేశే మూలమంత్రం న్యస్య, మంత్రోద్భూత చండవాయ్వాప్యాయిత నాభిదేశస్థవాయునా శరీరం అంతర్బహిశ్చ తత్త్వమయం తత్త్వక్రమేణ విశోష్య।

పునరపి ప్రాణాయామేన ఏకేన హృద్దేశే మూలమంత్రం న్యస్య। మంత్రోద్భూత చక్రాగ్ని జ్వాలోప బృంహిత జఠరాగ్నినా దగ్ధ తత్తత్సమష్టి ప్రలీన సర్వతత్త్వ సర్వ కిల్బిష సర్వాజ్ఞాన తద్వాసనో భూత్వా, భగవద్దక్షిణ పాదాంగుష్ఠే మూలమంత్రేణ స్వాత్మానం ప్రవేశయేత్.

అపరేణ ప్రాణాయామేన భగవత్ప్రసాదేన భగవత్కైంకరత్వ యోగ్యతా మాపాద్య తస్మాత్ ఆదాయ తద్వామ పాదాఙ్గుష్ఠాధస్తాత్ మూలమంత్రేణ ఆత్మానం విన్యస్య, దేవవామ-పాదాఙ్గుష్ఠనఖ శీతాంశుమండల-నిర్గళ-ద్దివ్యామృత రసైః ఆత్మాన మభిషిచ్య। భగవత్ప్రసాదేన తదమృతమయం సర్వ మనోహరం సర్వకైంకర్య యోగ్యం శరీరం లబ్ధ్వా। తస్మిన్ శరీరే పంచోపనిషన్మన్త్రాన్ సృష్టిక్రమేణ విన్యసేత్॥

ఓం షాం నమః పరాయ పరమేష్ఠ్యాత్మనే నమః ఇతి మూర్ధ్ని స్పృశేత్।
ఓం యాం నమః పరాయ పురుషాత్మనే నమః. ఇతి నాసాగ్రే।
ఓం రాం నమః పరాయ విశ్వాత్మనే నమః. ఇతి హృదయే।
ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్త్యాత్మనేనమః. ఇతిగుహ్యే।
ఓం లాం నమః పరాయ సర్వాత్మనే నమః ఇతి పాదయోః।

ఏవం న్యాసం కుర్వన్ తత్తచ్ఛక్తిమయం ఉద్భూతదేహం ధ్యాయేత్, పునరపి ప్రాణాయామేన ఏకేన భగవద్వామ పాదాఙ్గుష్ఠ నిస్సృతామృతధారయా ఆత్మాన మభిషిచ్య కృతలాఞ్ఛనః ధృతోర్ధ్వపుండ్రః. భగవన్మంత్ర జప మారభేత.

"అస్య శ్రీమదష్టాక్షర మహామన్త్రస్య బదరికాశ్రమవాసీ అంతర్యామీ శ్రీమన్నారాయణ ఋషిః. దేవీ గాయత్రీ చ్ఛందః.

పరమాత్మా భగవాన్ శ్రీమన్నారాయణో దేవతా, శ్రీరధిష్ఠాన దేవతా, అం (ఓం) బీజం. ఆయ శక్తిః. మం కీలకం.

శ్రీం హ్రీం కవచం. ఐం అస్త్రం. బుద్ధి స్తత్త్వం. శుక్లాది ర్వర్ణః. ఉదాత్తాది స్స్వరః. శ్రీవైకుంఠం క్షేత్రం.

జీవ పరమాత్మనోః స్వస్వామిభావ స్సంబంధః. శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థే జపే వినియోగః. అష్టాక్షరీ మంత్రేణ అంగుళ్యగ్ర్య మారభ్య బాహుమూల పర్యంతం త్రివారం స్పర్శన ద్వారా హస్తౌ విశోధ్య అథ న్యాసం కృత్వా.

ఓం ఓం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం నమః తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం నారాయణాయ మధ్యమాభ్యాం నమః
ఓం ఓం అనామికాభ్యాం నమః
ఓం నమః కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
ఓం నారాయణాయ కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః॥
మధ్యమాంగుళీం ఆరభ్య ఆకూర్పరం అంగుళ్యగ్ర పర్యంతం
పర్యాయేణ మూలమంత్రేణ కరద్వయే అంతర్బాహ్యా పార్శ్వయోశ్చ
కరతల పృష్ఠ పార్శ్వయోశ్చ. త్రిః పరామృశ్య కరతలమధ్యయోః
మధ్యమాంగుళీభ్యాం ప్రత్యేకం మూలమంత్రం న్యసేత్।

కరద్వయేపి దక్షిణ మారభ్య తర్జన్యాది తర్జనీపర్యంతం అంగుళీషు సబిందుకాని పర్వసు ప్రణవ సంపుటితాని మంత్రాక్షరాణి అష్టౌక్రమేణాంగుష్ఠేన న్యసేత్॥

[అయం సృష్టిన్యాసో బ్రహ్మచారిణః; కరద్వయేపి దక్షిణాదారభ్య తర్జన్యాది తర్జన్యంతం అంగుళీషు తత్తత్కనిష్ఠికాంతం న్యాసః, స్థితిన్యాసో గృహస్థస్య; వామ మారభ్య తర్జన్యాది తర్జన్యంత న్యాసః సంహారో వనస్థయత్యోః; కరద్వయేఽపి ఉభయాంగుష్ఠ మారభ్య తత్తత్కనిష్ఠికాంత న్యాసస్య వ్యాపకత్వేన॥]

ఓం ఓం జ్ఞానాయ హృదయాయ నమః
ఓం నమః ఐశ్వర్యాయ శిరసే స్వాహా,
ఓం నారాయణాయ శక్త్యై శిఖాయై వౌషట్
ఓం ఓం బలాయ కవచాయ హుమ్,
ఓం నమః తేజసే నేత్రాభ్యాం వౌషట్,
ఓం నారాయణాయ వీర్యాయ అస్త్రాయఫట్
ఓం ఓం జ్ఞానాయ హృదయాయ నమః
ఓం నం ఐశ్వర్యాయ శిరసే స్వాహా
ఓం మోం శక్త్యై శిఖాయై వౌషట్
ఓం నాం బలాయ కవచాయ హుం
ఓం రాం వీర్యాయ అస్త్రాయ ఫట్

కరతలకర పృష్ఠయోః

ఓం యం తేజసే నేత్రాభ్యాం వౌషట్

ఉభయ నఖేషు

ఓం ణాం తేజసే ఉదరాయ నమః
ఓం యం తేజసే పృష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం యం తేజసే బాహుభ్యాం నమః
ఓం యం తేజసే ఊరుభ్యాం నమః
ఓం యం తేజసే జానుభ్యాం నమః

నఖసమూహయోః

ఓం యం తేజసే పాదాభ్యాం నమః
దక్షిణ కరతలే పద్మాయ నమః
వామ కరతలే పాంచజన్యాయ శంఖాధిపతయే నమః
దక్షిణాంగుష్ఠ మారభ్య —
ఓం కిరీటాయ నమః
శ్రీవత్సాయ శ్రీ కౌస్తుభాయ నమః
వైజయంత్యై వనమాలాయై నమః,
శ్రీం శ్రియై నమః
వామాంగుష్ఠాది హ్రీం పుష్ట్యై నమః; ఓం సరస్వత్యై నమః,

ఓం ద్రాం నిద్రాయైనమః; ఓం క్లీం కాంత్యై నమః
ఓం కం పృథివ్యై నమః,
కరతలయోః ఓం గం గరుడాయ నమః

అథ దేహ న్యాసః

నాసాది నాభిపర్యంతం మూలమంత్రేణ వ్యాపకత్వేన
త్రిః పరామృశేత్ అయ మపి సర్వేషాం సమానః ॥

అథ జ్ఞానాది ద్వాదశాంగన్యాసః

అథ మూర్ధాది పాదాంతేషు స్థానేషు సబిందుకాని ప్రణవ సంపుటితాని అష్టాక్షరాణి క్రమేణ న్యసేత్ ।

అయం సృష్టిన్యాసో బ్రహ్మచారిణః ॥
ఏవం నాభ్యాది హృదంతేషు స్థితిన్యాసో గృహస్థస్య ।
పాదాది మూర్ధాంతన్యాసః సంహారన్యాసః వనస్థయత్యోః ॥
మధమయా తర్జనీమధ్యమాభ్యాం నేత్రయోః,
అనామికాంగుష్ఠాభ్యాం ముఖమధ్యే,
అంగుష్ఠ తర్జనీభ్యాం హృదయే, నాభౌ,
కనిష్ఠికాంగుష్ఠాభ్యాం గుహ్యే జాన్వోశ్చ,
అంగుష్ఠరహితాభి రంగుళీభిః పాదయోః
అంగుష్ఠ సహితాభిశ్శిరసి ॥

అథ జ్ఞానాది ద్వాదశాంగన్యాసః తత్రజ్ఞానం అంగుష్ఠ తర్జనీభ్యాం హృదయే, ఐశ్వర్య మంగుష్ఠ సహితాభి రంగుళీభి శ్శిరసి, శక్తిం సముష్టికేనాంగుష్ఠేన శిఖాయాం, బలం కవచ బంధానుకారిణా కరద్వయేన కంఠాది కట్యంతే స్థానే, వీర్యం సముష్టికాంగుష్ఠ తర్జనీభ్యాం సచ్ఛటాభ్యాం శిఖాగ్రయో స్తేజసి, తర్జనీమధ్యమాభ్యాం నేత్రయోః, ఉదరపృష్ఠబాహూరు జానుషు అంగుష్ఠసహితాభిః, తాభి రంగుళీభిః సర్వాభి రంగుళీభిః పాదయోః ॥ అయమపి సర్వేషాం సమానః –

అస్త్రమంత్రేణ దశదిగ్బంధః అథవా సబిందుకై ర్మంత్రాక్షరై రష్టదిగ్బంధః ప్రణవేన ఊర్ధ్వాథో దిగ్బంధః । అథ కరద్వయేన అష్టాక్షరం చక్రం కృత్వా ఆత్మనః ప్రాదక్షిణ్యేన సుదర్శనాయ హేతిరాజాయ నమః ఇతి త్రి ర్భ్రామయిత్వా, చక్రముద్రయా రక్షాం కుర్యాత్, దక్షిణేతర భుజయోః పర్యాయేణ పద్మగదా చక్ర శంఖానాం ప్రణవాది నమోంత న్యాసః –

కిరీటం శిరసి. శ్రీవత్సం దక్షిణోరసి,

కౌస్తుభ మురోమధ్యే, వనమాలాం పార్శ్వయోః,।

ఓం శ్రీం శ్రియై నమః దక్షిణపార్శ్వే,

ఓం హ్రీం పుష్ట్యై నమః వామపార్శ్వే,

ఓం సరస్వత్యై నమః ముఖే,

ఓం ద్రాం నిద్రాయై నమః పశ్చాద్భాగే,

ఓం క్లీం కాంత్యై నమః ఊర్ధ్వదేహే,

ఓం మోం ఓం శ్రీం శ్రియైనమః దక్షిణపార్శ్వే,

ఓం హ్రీం పుష్ట్యై నమః వామపార్శ్వే,

ఓం సరస్వత్యై నమః ముఖే,

ఓం ద్రాం నిద్రాయై నమః పశ్చాద్భాగే,

ఓం క్లీం కాంత్యై నమః ఊర్ధ్వదేహే,

ఓం క్లీం పృథ్వ్యై నమః పాదయోః

ఓం గం గరుడాయ నమః ఊర్వోః.

ఓం నమః పరేభ్యోఽష్టాక్షర ప్రదాతృభ్యో అస్మద్గురుభ్యో నమః

ఓం నమః పరేభ్యో అష్టాక్షర ప్రదాతృభ్యో అస్మత్పరమగురుభ్యో నమః

ఓం నమః పరేభ్యో శ్రీమదష్టాక్షర ప్రదాతృభ్యో
అస్మత్సర్వగురుభ్యో నమః ఇతి శిరసి,

ఓం నమః పరాయఅష్టాక్షరాత్మనే మూలమంత్ర రాజాయ నమః ఇతిముఖే,

ఓం నమః పరాయ అష్టాక్షరఋషయే బదరికాశ్రమ వాసినే అంతర్యామిణే
శ్రీమతే నారాయణాయ నమః ఇతి శిరసి,

ఓం నమః పరాయై శ్రీమదష్టాక్షర చ్ఛందసే
దేవ్యై గాయత్ర్యై నమః ఇతి ముఖే,

ఓం నమః పరాయై శ్రీమదష్టాక్షరదేవతాయై
పరమాత్మనే నారాయణాయ నమః ఇతి హృది,

ఓం నమః పరాయ శ్రీమదష్టాక్షర బీజభూతాయ
అకారాత్ ఉత్థితాయ ప్రణవాయ నమః ఇతి గుహ్యే,

ఓం నమః పరాయ శ్రీమదష్టాక్షర శక్తిగర్భాయ
శ్రీమతే నారాయణాయ ఇతి పాదయోశ్చ అంజలిం విన్యస్య।

శరణాగతి

సత్య జ్ఞానానందామల స్వరూప, స్వామిన్, సుశీల, సులభ, సర్వజ్ఞ, సర్వశక్తే, పరమ కారుణిక, కృతజ్ఞ, స్థిరపరిపూర్ణ, పరమోదార, శుద్ధ సత్త్వమయ దివ్యమంగళ విగ్రహోపేత, శ్రీమన్నారాయణ, అత్యంతాకించనోఽహం, ఇతః త్వదానుకూల్యమేవ కరిష్యే। త్వత్ప్రాతికూల్యం న కరిష్యే। మమ చ ఏతత్క్షణోత్తరకాలీన త్వత్కైంకర్యరూప రక్షాయాం త్వాం వినా కల్పకోటి సహస్రేణాపి సాధనాంతరం నాస్తి। త్వమేవ ఉపాయాంతరస్థానే స్థిత్వా, నిరుక్త కైంకర్యోత్పాదక రూపరక్షాం తత్కైంకర్యారాధ్యతాభ్యుపగమనద్వారా కరిష్యసీతి సుదృఢ మధ్యవస్యామి। త్వమేవ తద్రక్షాం కురు। దేహేంద్రియాది విలక్షణోఽహం మదీయత్వేనాభిమతం చ వస్తు సర్వస్వామినే శ్రీమన్నారాయణాయ తుభ్యమేవ న మమ। నిరుక్త కైంకర్యోత్పాదనరూప రక్షాభర మపి తద్గుణ విశిష్టాయ తుభ్యమేవ, న మమ, తద్రక్షాఫల మపి తుభ్యమేవ న మమ ॥

నామపంజరం

ఓం వాసుదేవాయ నమః। ఓం సంకర్షణాయ నమః।
ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః। ఓం అనిరుద్ధాయ నమః।
పురస్తాత్ కేశవః పాతు, చక్రీ జాంబూనదప్రభః।
పశ్చాన్నారాయణశ్శంఖీ నీల జీమూత సన్నిభః।
ఇందీవరదళశ్యామో, మాధవోర్ధ్వం గదాధరః,
గోవిందో దక్షిణే పార్శ్వే, ధన్వీ చంద్రప్రభో మహాన్॥
ఉత్తరే హాలధృగ్విష్ణుః, పద్మకింజల్క సన్నిభః।
ఆగ్నేయ్యామరవిందాభో, ముసలీ మధుసూదనః।
త్రివిక్రమః ఖడ్గపాణిః, నైఋత్యాం జ్వలన ప్రభః।
వాయవ్యాం వామనో వజ్రీ తరుణాదిత్య దీప్తిమాన్॥
ఈశాన్యాం పుండరీకాక్షః శ్రీధరః పట్టసాయుధః।
విద్యుత్ప్రభో హృషీకేశో హ్యవాచ్యాం దిశి ముద్గరీ॥
హృత్పద్మే పద్మనాభో మే, సహస్రార్క సమప్రభః।
సర్వాయుధ స్సర్వశక్తిః, సర్వజ్ఞ స్సర్వతోముఖః।
ఇంద్రకోపక సంకాశః, పాశహస్తోఽపరాజితః॥
స బాహ్యాభ్యంతరం దేహం, వ్యాప్య దామోదరః స్థితః।
ఏవం సర్వత్ర నిశ్ఛిద్రం, నామ ద్వాదశ పంజరం।
ప్రవిష్టోహం నమే కించిత్, భయమస్తి కదాచన॥

ధ్యానం

సవ్యం పాదం ప్రసార్య శ్రితదురితహరం దక్షిణం కుంచయిత్వా,
జానున్యాదాయ సవ్యేతర మితరభుజం నాగభోగే నిధాయ,
పశ్చాద్బాహుద్వయేన ప్రతిభటశమనే ధారయన్ శంఖచక్రే,
దేవీభూషాదిజుష్టో జనయతు జగతాం శర్మ వైకుంఠనాథః॥

తతః నిమీలితనేత్రః, శాంతసుమనస్కః, హృత్పద్మస్థిత శ్రీమన్నారాయణం సంపశ్యన్, అష్టాక్షరీ మంత్రార్థ మనుస్మరన్, ప్రీతి ప్రేరితమనసా ఆరాధయన్, మౌనేన యథా మనసా ఆరాధయన్, మౌనేన యథాశక్తి శ్రీమదష్టాక్షరీ మహామంత్రజపం కుర్యాత్॥

మూలమంత్రః

"ఓం నమో నారాయణాయ"

ఆదౌ అంతే, ఏకైకమాలానంతరం చ విష్ణుగాయత్రీం చ జపం కుర్యాత్॥

విష్ణుగాయత్రీ

"ఓం నారాయణాయ విద్మహే,
వాసుదేవాయ ధీమహి
తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్॥

జపానన్తరం సాత్త్వికత్యాగం కుర్యాత్

"భగవానేవ స్వనియామ్య స్వరూపస్థితి-ప్రవృత్తి-స్వశేషతైక రసేన అనేన ఆత్మనా స్వకీయోపకరణైః, స్వకీయ దేహేంద్రియాంతః కరణైః, స్వారాధనైక ప్రయోజనాయ, పరమ పురుషః, సర్వశేషీ, స్వశేషభూతం అముం ఆత్మానం ఇదం కర్మ స్వస్మై స్వప్రీతయే స్వయమేవ కారితవాన్"

కాయేన వాచా మనసేంద్రియేణ
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతే స్స్వభావాత్।
కరోమి యద్యత్ సకలం పరస్మై
నారాయణా యేతి సమర్పయామి॥
స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం।
న్యాయ్యేన మార్గేణ మహీం మహీశాః।
గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యం।
లోకా స్సమస్తా స్సుఖినో భవన్తు॥

మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం జనార్దన।
యత్కృతం తు మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే॥

సర్వం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

జప పరిసమాప్త్యనంతరం దశాంశం
ఆజ్యహోమం- తద్దశాంశం క్షీర, తిల, మిశ్రిత జలతర్పణం,
(జప సంఖ్యాయాః దశాంశే జలతర్పణం
తద్దశాంశే ఆజ్యహోమం ఇతి కేచన.)
జలతర్పణ దశాంశం తులస్యర్చనం
తద్దశాంశం బ్రాహ్మణ భోజన మితి॥

హోమమంత్ర :—

"ఓం నమో నారాయణాయ స్వాహా"

తర్పణమంత్ర :—

"ఓం నమో నారాయణాయ నారాయణం తర్పయామి

పుష్పాంజలిమంత్ర :—

ఓం నమో నారాయణాయ నమః

శ్రీమంత్ర జపవిధానం

ద్విరాచమ్య, ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా,
అస్య శ్రీమహాలక్ష్మి మహామంత్రస్య
శ్రీమన్నారాయణప్రియా శ్రీమహాలక్ష్మి ర్దేవతా,
శ్రీం బీజం। క్లీం శక్తిః। ఓం కీలకం॥
శ్రీలక్ష్మీనారాయణ కైంకర్యరూపే జపే వినియోగః॥

అథ అంగన్యాసః, కరన్యాసః

ఓం ఓం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం శ్రీం తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం హ్రీం మధ్యమాభ్యాం నమః
ఓం క్లీం అనామికాభ్యాం నమః
ఓం ఐం కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
ఓం ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం ఐం శ్రియై నమః

కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః॥

ఓం ఓం జ్ఞానాయ హృదయాయ నమః
ఓం శ్రీం ఐశ్వర్యాయ శిరసే స్వాహా
ఓం హ్రీం శక్త్యై శిఖాయై వౌషట్,
ఓం క్లీం బలాయ కవచాయ హుం
ఓం ఐం తేజసే నేత్రాభ్యాం వషట్
ఓం శ్రీం హ్రీం ఐం శ్రియై నమః

వీర్యాయ అస్త్రాయ పట్ ॥

ఓం శ్రీం నమో భగవత్యై మహాలక్ష్మ్యై హృదయాయ నమః
ఓం శ్రీం నమో భగవత్యై రమాయై శిరసే స్వాహా
ఓం శ్రూం నమో భగవత్యై శిఖాయై వౌషట్,
ఓం శ్రైం నమో భగవత్యై పద్మాయై కవచాయ హుం
ఓం శ్రౌం నమో భగవత్యై నేత్రాయ వషట్
ఓం శ్రీం నమో భగవత్యై శ్రియై
సకల సామ్రాజ్య ప్రదాయిన్యై అస్త్రాయ ఫట్ ॥

(అథ మంత్రన్యాసః)

ఓం శిరసి, శ్రీం ముఖే, హ్రీం కంఠే,
క్లీం హృదయే, ఐం బాహుద్వయే, శ్రీం నాభౌ,
యైం జానుద్వయే, నం గుల్ఫద్వయే, మః పాదద్వయే ॥

(అథ ధ్యానం)

ఓం భగవన్నారాయణాభిమతానురూప
స్వరూప - రూప - గుణ - విభవ - ఐశ్వర్య
శీలాద్యనవధికాతిశయాఽసంఖ్యేయ
కల్యాణ గుణ గణాం,
పద్మవనాలయాం, భగవతీం, శ్రియం, దేవీం
నిత్యానపాయినీం, నిరవద్యాం, దేవదేవ దివ్యమహిషీం
అఖిలజగన్మాతరం, అస్మన్మాతరం
అశరణ్య శరణ్యాం, అనన్యశరణః
శరణమహం ప్రపద్యే ॥

శ్లో॥ వన్దే పద్మకరాం ప్రసన్నవదనాం
సౌభాగ్యదాం భాగ్యదాం।
హస్తాభ్యా మభయ ప్రదాం
మణిగణై ర్నానావిధై ర్భూషితాం
భక్తాభీష్ట ఫలప్రదాం హరిహర -
బ్రహ్మాదిభి స్సేవితాం।
పార్శ్వే పంకజ శంఖపద్మ నిధిభిః
యుక్తాం సదా శక్తిభిః॥

శ్లో॥ సరసిజనయనే సరోజహస్తే
ధవళతరాంశుక గంధమాల్యశోభే।
భగవతి హరివల్లభే మనోజ్ఞే
త్రిభువనభూతికరి ప్రసీద మహ్యామ్॥
తతః నిమీలితనేత్రః, శాంత సుమనస్కః, హృత్పద్మస్థితాం
శ్రీలక్ష్మీనారాయణవక్షఃస్థలస్థితాం శ్రియం సంపశ్యన్।
మంత్రార్థ మనుస్మరన్, ప్రీత్యా మనసా ఆరాధయన్
మౌనేన యథాశక్తి శ్రీమంత్రజపం కుర్యాత్।

మూలమంత్రః

"ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం ఐం శ్రియై నమః"

మహాలక్ష్మీ గాయత్రీమంత్రః

"ఓం మహాలక్ష్మై చ విద్మహే
విష్ణుపత్న్యైచ ధీమహి
తన్నో లక్ష్మీః ప్రచోదయాత్"
ఇతి ఆదౌ అంతే చ మధ్యేచ మహాలక్ష్మీ గాయత్రీమంత్రజపం కుర్యాత్.॥
